

“เรามุ่งสร้างวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นให้สามารถใช้ทุนและศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่และสร้างสรรค์ ด้วยการจัดการข้อมูลชุมชนในหลากหลายด้าน ซึ่งถือเป็น ‘แก่น’ และ ‘กลไก’ สำคัญ ในการเอาพื้นที่เป็นฐานในการพัฒนา อันเป็นหนทางเดียวที่จะสามารถพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ ภายใต้อัตลักษณ์และตัวตนของชุมชน”

ดวงพร เฮงบุญพันธ์

ผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
(สสส.)

กินชุมพล...สองวัฒนธรรมที่ลงตัว

สุทธิโชค จรรยาอักษร

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

สุทธิโชค จรรยาอักษร.

กินชุมพล...สองวัฒนธรรมที่ลงตัว.-- กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), 2559.
96 หน้า.

1. ชุมชน. I. ชื่อเรื่อง.

307.72

ISBN 978-616-393-061-3

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ 978-616-393-061-3

พิมพ์ครั้งที่ 1

กันยายน 2559

บรรณาธิการอำนวยการ

ดวงพร เสงบุญพันธ์

ชัยณรงค์ มินศรี

จิตรา มะหะหมัดยูซบ

บรรณาธิการ

กฤตพจน พงศ์ถิรประสิทธิ์

กองบรรณาธิการ

วรรณรัตน์ กล้าสมบัติ

รัชณี สงวนดี

พรทิวา ไวยครุฑธา

มัลลิกา ไซะมณี

นที มูฮำหมัดอารี

ช่างภาพ

กฤตพจน พงศ์ถิรประสิทธิ์

ศิลปกรรม

พรทิวา ไวยครุฑธา

ออกแบบปก

อรกุล แก้วหิรัญ

พิสูจน์อักษร

วรรณรัตน์ กล้าสมบัติ

ประสานงานการผลิต

ชัชฎาพร ณ บางช้าง

จัดพิมพ์โดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

โดยสำนักสนับสนุนสุขภาพภาวะชุมชน (สำนัก 3)

อาคารเรียนรู้สุขภาพฯ เลขที่ 99/8 ซอยงามดูพลี

แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120

โทรศัพท์ 02-343-1500 www.thaihealth.or.th

www.punsook.org, www.facebook.com/punsook

ดำเนินการผลิตโดย

หจก. จูซ อ็ป มีเดีย แอนด์ คอมมิวนิเคชั่น

200 ซอยเอกชัย 46 ถนนเอกชัย แขวงบางบอน

เขตบางบอน กรุงเทพฯ 10150

ติดต่อ : juceup.asia@gmail.com

คำนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจเป็นเพียงตัวเล็กๆ ภายในกลไกอันซับซ้อนของการปกครองในประเทศไทย เพียงตัวเล็กแต่มีจำนวนมากย่อมส่งผลต่อการขับเคลื่อนพัฒนาท้องถิ่นเหล่านี้ไม่มีคุณภาพ หรือมีข้อบกพร่องผลกระทบก็น่ากลัวไม่น้อย

ตรงกันข้ามหากเพียงตัวเล็กๆ เหล่านี้ทำงานได้เต็มประสิทธิภาพ มีประสิทธิผลที่ดี ย่อมส่งผลให้คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยดีขึ้นอย่างแน่นอน เช่นนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศจึงต้องตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานร่วมกันเป็นองค์ภาพใหญ่ ความเสื่อมของเพียงตัวหนึ่งอาจสะเทือนถึงระบบทั้งหมด

นี่เป็นที่มาให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ โดยสำนักสนับสนุนสุขภาพะชุมชนได้เข้ามาสนับสนุนส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ช่วยถอดบทเรียน สสำรวจทุนและศักยภาพ เพื่อกระจายองค์ความรู้เหล่านั้นต่อไปให้กับเพื่อนเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ

นอกจากนี้ ยังต้องให้ความสำคัญกับประชาชน ดังที่ ดวงพร เสงบุญพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนสุขภาพะชุมชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ได้กล่าวไว้ว่า หัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอยู่ที่ประชาชนฐานราก หากประชาชนฐานรากได้รับการพัฒนาขีดความสามารถ ได้มีโอกาสแสดงศักยภาพในการพัฒนาบ้านเกิดเมืองนอนของตนเอง ภายใต้ความร่วมมือระหว่าง 4 เสาหลักที่ประกอบด้วย ประชาชน ท้องที่ ท้องถิ่น และหน่วยงานภาครัฐในแต่ละพื้นที่ กระบวนการเช่นนี้ย่อมนำไปสู่ความเข้มแข็งของบ้านเมืองในที่สุด

ดังนั้น เมื่อท้องถิ่นสร้างกระบวนการเรียนรู้จนถ่ายทอดได้ ประชาชนมีศักยภาพ เป็นพื้นที่แข็งแกร่งในตัวเอง ผสานกับตัวหล่อลื่นจากองค์กรวิชาการที่เข้ามาช่วยสนับสนุนส่งเสริม นั่นคงทำให้ประเทศชาติเข้มแข็ง และเป็นคำตอบว่าทำไม เราจึงต้องให้ความสำคัญกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น...

6 | บทนำ

'ถิ่นชุมพล...สองวัฒนธรรมที่ลงตัว'

10 | ว่าด้วยทางแห่งการบริหาร

12 | 3 เชื้อชาติ 2 วัฒนธรรม และความเป็นมาของ 'ชุมพล'

16 | เรื่องเล่าเรื่องปากท้อง

18 | หมู่บ้านจัดการตนเอง

20 | โรงเรียนข้าวชุมชน

23 | โคบาลแห่งชุมพล

27 | Bank ปากบึงป่า

30 | เศรษฐกิจชุมชน

32 | แม่บ้าน 'ชุมพลพัฒนา'

36 | ผู้ตื่นรู้แห่งวิถีพอเพียง

39 | กลุ่มตัดให้เป็นตัว

44 | ลอบแซซอและหัท

47 | คนในกรอบ

50 | ศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน

53 | 'เพาะเห็ด' เลือกเพื่อรอด

56 | นกหงส์หยกน้ำสนมนี้

60 | สวัสดิการดีๆ มีที่ชุมพล

62 | อพม.

64 | ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนตำบลชุมพล

67 | กองทุนสี่สโลง

70 | เพราะเราต้องการเรียนรู้

72 | ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านท่าบ

78 | อุ่คีนคนดีสู่สังคม

82 | สภาวัฒนธรรมตำบลชุมพล

86 | ท่องเที่ยวชุมพล

88 | โฮมสเตย์แม่จันทน์

90 | โฮมสเตย์ลุงวันสุทธิ-ป่าวาสนา

92 | วัดราษฎร์ศรัทธาธรรม

94 | มัสยิดกลางจังหวัดนครนายก

96 | อาหารการกิน

บทนำ

‘ถิ่นชมพู...

สองวัฒนธรรมที่ลงตัว’

Introduction

นานทีหลายปีหนเท่านั้นถึงมีโอกาสผ่านมาเส้น
รังสิต-นครนายก จุดหมายปลายทางประจำก็มีที่
คลอง 4 ที่ตั้งของสวนสนุก แต่ด้วยตัวเลขสามนำหน้า
แล้ว ย้อนความไปก็นับได้ไกลเป็นทศวรรษ กระทั่งวันนี้
ต้องเดินทางไปที่คลอง 15 จึงรู้สึกความทรงจำเก่าเก็บ
ปิดฝุ่นละอองที่ทับถมจนหนา แต่เปิดเท่าไรภาพเหล่านั้น
ก็ไม่แจ่มชัดดังเก่าแล้ว หากยังพอขุดคุ้ยได้ว่า เมื่อโต
ขึ้นมาหน่อย เคยเดินทางมาที่คลอง 6 ัญบุรี มาดูละคร
ของคณะมรดกใหม่ จำได้ว่าที่นั่นไม่ได้มีดีแค่ละครเท่านั้น
หากยังเป็นห้องเรียนชีวิตให้ทั้งเยาวชน คนโต เรื่อยไป
จนถึงแก่เฒ่าได้เรียนรู้ ว่าแล้วเลยลองเปิดอินเทอร์เนต
หมายสบนหน้าค่าตาความทรงจำครั้งก่อนเก่า รู้สึกชื่นใจ
ที่เห็นวายังมีเรื่องราวใหม่ๆ ให้เห็นและติดตาม

การเดินทางครั้งนี้ไกลกว่าเก่า จุดหมายปลายทางอยู่ที่ตำบลชุมพล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก พุดคุยโทรศัพท์กับหญิงวัยกลางคน เราเรียกเธอว่า 'รองตะห์' ตามที่ได้รับการแนะนำมา ก่อนที่รองตะห์จะให้หมายเลขโทรศัพท์ของน้องอีกคนผ่านข้อความสั้นบนโทรศัพท์มือถือ น้องมีชื่อว่า 'ฟาร่าห์'

เราเริ่มตั้งคำถามของชื่อที่ฟังดูแล้วห่างไกลจากคนภาคกลาง และการปรากฏถึงสองชื่อจึงเชื่อว่าจะไม่น่าจะเป็นเรื่องบังเอิญ เราลองค้นดูข้อมูลทั่วไปของตำบลชุมพล พบว่าตำบลแห่งนี้มีคนมุสลิมอาศัยอยู่จำนวนมาก แต่เพราะเหตุใดนั้น คำตอบรออยู่ที่ปลายทาง

ด้วยความที่ไม่ได้ขับรถกัน จึงต้องไปขึ้นรถตู้ที่รังสิต สายไหนผ่านมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตองครักษ์ ถือเป็นใช้ได้ไปถึง ครั้งนี้เราเดินทางไปกับสองคน หอบข้าวของพะรุงพะรังขึ้นรถตู้ จุดนัดพบคือปั้มน้ำมันชื่อดังที่ตั้งอยู่ ณ คลอง 15 ใช้เวลาเดินทางราว 45 นาทีก็มาถึง

เสียงปลายสายที่โทรศัพท์เข้ามาหา เป็นเสียงของผู้ชาย สำเนียงแปร่งปร่า คล้ายสำเนียงคนใต้ แต่เจือจางกว่ามาก เขาว่ามารออยู่แล้ว ไม่ถึงนาที่หลังจากสนทนากันผ่านโทรศัพท์ นตี มูฮำหมัดอารี หรือจุพิน เทียบรถกระบะสี่ประตู ก่อนเปิดประตูลงมา พร้อมถามเราให้แน่ใจว่าใช่ที่คุยกันก่อนหน้าหรือไม่

จุพินเป็นชายหนุ่มผิวคล้ำ ผมหยักศกขีดร่างบาง สูงราว 170 เซนติเมตร รูปร่างผอม สันฐานที่เห็นทำให้เชื่อว่าเขามีเชื้อสายของคนจากภาคใต้ตอนล่าง เขานำเรามุ่งตรงไปยังที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล เขากลับรถไปยังอีกฝั่ง แล้วเลียวย้ายเข้าไปในซอยแรก มีสะพานข้ามคลองที่สูงจนหวาดเสียว คั่นอยู่ หลังสะพานนั้นคือถนนคอนกรีตเรียบราบทุ่งนาเริ่มอวดโฉมตัวเองจากทั้งสองฝั่ง สังเกตว่าพื้นที่นี้เป็นทุ่งโง้งโปร่ง บ้านเรือนตั้งอยู่ห่างกันวิถีชีวิตที่นี้เหมือนถูกกาลเวลาหยุดไว้

เราถามจุพินว่าตำบลชุมพลมีคนมุสลิมอยู่มากน้อยเพียงใด เขาว่ามีมุสลิมมากเกือบ

ร้อยละ 90 เลยทีเดียว แต่ครั้งพอจะสืบสาวเอาความมากกว่านั้น รถก็มาเทียบยังที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพลแล้ว เราจึงยังต้องเก็บงำความสงสัยเหล่านั้นไว้ หากแต่ไม่ต้องทิ้งช่วงให้เนิ่นนาน เพราะจุฬินบอกว่าเดี๋ยวนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพลจะมาพบปะพูดคุยกับเรา

เพียงแค่ลงรถ เราพบกับ 'ฟาร่าห์' หรือ **มัลลิกา ไชยะมณี** ที่เดินเข้ามาทักทายด้วยสำเนียงที่ใกล้เคียงกับคนภาคกลาง เจือสำเนียงดั้งเดิมเบาบาง ดวงตาคมดำขลับบนใบหน้ารูปไข่ ผิวคล้ำ เส้นผมตรงอยู่ภายใต้หมวกแก๊ป เธอนำเราไปที่ห้องรับรอง

เรานึกย้อนกลับไป นับเป็นเรื่องบังเอิญอีกครั้ง ที่ยามเยือนถิ่นคนมุสลิมคราใด เป็นต้องตรงกับเดือนรอมฎอนเสียทุกครั้ง โดยเมื่อวาน (วันที่ 6 มิถุนายน 2559) เป็นวันแรก

ของเดือนถือศีลอด แต่ฟาร่าห์บอกกับเราว่าบริบทของตำบลชุมพลแตกต่างจากทางภาคใต้ ทุกคนรับรู้ภายใน เหมือนเช่นวันนี้ที่เธอลือกลือถือศีลอด เพราะมีงานต้องทำตลอดทั้งวัน โดยเธอว่าค่อยไปถือชดเชยในวันที่สะดวก

ชุดรับแขกตั้งวางอยู่ทางซ้ายของห้อง เรานั่งลงเพื่อดื่มน้ำ สังเกตเห็นเจ้าหน้าที่ได้นำชาตั้งติดแผ่นป้าย ข้อความบ่งบอกเรื่องราวของชุมชน 3 เชื้อชาติ 2 วัฒนธรรม ยังไม่ทันอ่านจบ ผู้อาวุโสสองท่านเดินเข้ามาสมทบ ทั้งสองเป็นพี่น้องกัน ตามมาด้วยชายวัยกลางคน ผู้ที่ฟาร่าห์แนะนำให้เราทราบว่าเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล

เราทักทายทั้งสามด้วยธรรมเนียมของชาวพุทธ ก่อนพากันนั่งลง รอยยิ้มประหม่าแลดูมีประโยชน์อยู่น้อย ทำให้บรรยากาศค่อยผ่อนคลายขึ้นด้วยความคล้ายคุ้น...

ว่าด้วยทางแห่งการบริหาร

Management

ความสงสัยของเราเดินทางมาถึงจุดสิ้นสุด
เสียที เค้าวโคจรความเป็นมาของคนตำบล
ชุมพลกำลังจะได้รับการถ่ายทอดผ่านบทตอน
ในความทรงจำของชายทั้งสามคน ความทรงจำ
ที่ประกอบด้วยประสบการณ์ที่ได้เจอเจอมา
กับตัว รวมไปถึงความทรงจำที่ประกอบสร้าง
ขึ้นจากคำบอกเล่าของบรรพบุรุษ...

3 เชื้อชาติ 2 วัฒนธรรม และความเป็นมาของ ‘ชุมพล’

ตำบลชุมพลอยู่ห่างศูนย์กลางความเจริญเพียง 40 นาที แต่จากภาพที่เห็นกลับดูห่างไกลกว่านั้น ทุ่งโล่งโปร่งที่บ้านเรือนตั้งอยู่กลางทุ่งนา ตัวบ้านแต่ละหลังตั้งห่างเกินกว่าจะเรียกว่าหมู่บ้าน ซ้ำที่เห็นยังเป็นชุมชนมุสลิมเกือบร้อยละ 90 นี่คือการสงสัยใคร่รู้ของเราที่ **ชัยณรงค์ มินศรี** นายกองดีการบริหารส่วนตำบลชุมพลจะอธิบายให้เราฟัง

นายก อบต.ชุมพล แนะนำให้เรารู้จักกับชายอาวุโสสองท่าน **สมาน** และ **สนั่น อาลีอุสมาน** ทั้งสองเป็นพี่น้องกัน ต่างอยู่ในวัยเกษียณแล้วทั้งคู่ นับเป็นปราชญ์ชาวบ้านที่ นายกฯ ชัยณรงค์ เชิญมาร่วมพูดคุยกับเรา

ลูงสมานเล่าว่าบรรพบุรุษของคนตำบลชุมพลมีพื้นเพมาจากปัตตานี และจากรัฐเคดาห์ (อาณาจักรไทรบุรีเดิม ปัจจุบันอยู่ในประเทศมาเลเซีย) อพยพขึ้นมายังพระนครในราวปี 2416 อาศัยอยู่หนาแน่นแถวถนนเพชรบุรีหรือย่านกิ่งเพชรตามที่หลายคนรู้จัก (เพชรบุรีซอย 5) กระทั่งเมืองเริ่มแออัด จึงเริ่มอพยพออกมาบริเวณย่านชานเมือง โดยในเวลานั้นพื้นที่นี้เริ่มเป็นป่าโปร่งขึ้น ผู้คนจึงเลือกเป็นที่อยู่อาศัย และทำกินกันบริเวณนี้

เดิมที่ตำบลชุมพลอยู่ในพื้นที่ปกครองของตำบลบึงศาล แต่ด้วยความที่มีถึง 16 หมู่บ้าน

กับพื้นที่ประมาณ 72 ตารางกิโลเมตร ในปี 2527 จึงมีการทำเรื่องไปยังส่วนกลางเพื่อขอแบ่งเขตการปกครองออกเป็นตำบลชุมพลอีกแห่งหนึ่ง มี 8 หมู่บ้าน เป็นพื้นที่ด้านทิศใต้ของตำบลบึงศาลเดิม

ลูงสนั่นผู้เป็นน้องชายเสริมว่า ในอดีตพื้นที่ตำบลชุมพลเป็นป่ารกทึบ มีสัตว์ป่ามากมาย และมีบึงน้ำเรียกว่าบึงป้าย เป็นลุ่มน้ำลึกลับ อุดมสมบูรณ์ไปด้วยกุ้ง หอย ปู ปลา โดยปรากฏชุกชาง กวาง อยู่ใต้ดินบริเวณหัวโค้งบึงป้าย ที่ชาวบ้านเรียกว่า บึงข้างตาย ซึ่งเป็นเขตติดต่อหมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 6 ในปัจจุบัน

สมาน อาลีอุสมาน

ในราวปี 2310 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ยกทัพมาจากอยุธยา เพื่อไปรบที่หัวเมือง จันทบุรี และได้มาหยุดพักกองทัพบริเวณบ้าน ท่านบเพื่อสะสมเสบียงอาหาร และเกณฑ์ ชาวบ้านเข้าร่วมรบ ซึ่งในกาลนั้นสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้จัดตั้งศาลขึ้น เพื่อ เคารพบูชาเอาฤกษ์ชัย และเป็นที่ประชุม นัดหมายกัน โดยศาลแห่งนี้ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 5 เรียกว่า 'ศาลเจ้าพ่อชุมพล' จึงเป็นที่มาของคำว่า 'บ้านชุมพล' และเมื่อแยกตำบลออกมา ผู้นำ ในเวลานั้นจึงได้ใช้ชื่อ 'ชุมพล' ตั้งเป็นชื่อตำบล

ที่นี่ที่เรียกว่าเป็นตำบล 3 เชื้อชาติ 2 วัฒนธรรม นายก อบต.ชุมพล เล่าว่า ตำบลชุมพลมีคนมุสลิมอยู่ร้อยละ 83.1 จาก ประชากรทั้งหมด 5,422 คน ในจำนวนที่เหลือ แบ่งเป็นชุมชนไทยพุทธพื้นบ้าน ซึ่งตั้งรกราก มาแต่เดิม และสันนิษฐานว่าอยู่มาก่อนคนมุสลิม

ด้วย นอกจากนี้เป็นไทยมอญจากพระประแดง อพยพมาบริเวณพื้นที่หมู่ที่ 2 บ้านวัดราษฎร์ ศรัทธาธรรม กับหมู่ที่ 2 ของตำบลพระอาจารย์ ซึ่งอยู่คนละฝั่งคลอง โดยตัววัดตั้งอยู่ฝั่งตำบล ชุมพล หากแต่เป็นแค่แนวเขตการปกครอง เท่านั้น โดยในหมู่ที่ 2 นี้ ยังมีครอบครัวมุสลิม อาศัยอยู่ราว 6 ครอบครัวด้วย เช่นเดียวกับ บ้านท่านบ หมู่ที่ 1 บ้านใต้ทดคลอง 16 หมู่ที่ 3 และบ้านปากคลอง 15 หมู่ที่ 4 ที่คนพุทธ ตั้งรกรากอยู่กับประชากรมุสลิม

รู้จักทั้งหลายไม่อาจครบจำวิถีชีวิตดั้งเดิม ที่เป็นมาที่นี่ ด้วยทั้ง 3 เชื้อชาติต่างมีส่วนร่วม กับทุกกิจกรรมของ อบต.ชุมพล งานวัดของ ที่นี่มีคนมุสลิมมาเดินเที่ยว งานรดน้ำดำหัว ในวันสงกรานต์ ก็ไม่มีพื้นที่ขีดกันทางศาสนา เช่นเดียวกับงานเมอลิดของที่นี่ ที่คนพุทธก็ เข้าร่วมกิจกรรม

สนั่น อาลีอุสมาน

ด้วยความที่อยู่ใกล้เมืองขนาดนี้ วัฒนธรรม กระแสหลักจึงไหลเข้ามาได้ง่าย แต่ด้วยความตั้งใจของนายกฯ ที่อยากให้ชุมชนยังคงเอกลักษณ์ส่วนหนึ่งไว้ จึงได้รื้อฟื้นวัฒนธรรมไทยมอญอย่างการทอยสะบ้าขึ้น ผ่านการให้งบประมาณ และจัดประกวดชิงถ้วยขึ้น โดยไม่กำหนดว่าผู้เข้าร่วมต้องเป็นคนไทยมอญเท่านั้น

นอกจากนี้ยังมีประเพณีแข่งเรือยาว ซึ่งฝิพายมีทั้งคนไทยพุทธ ไทยมอญ และคนมุสลิมร่วมสนุกกัน และที่น่าสนใจ คือตำบลชุมพล ได้รื้อฟื้นดีเกฮูลูขึ้นใหม่ โดยดีเกฮูลูที่นี่ประกวดชนะต้นฉบับจากทางภาคใต้ มีจุดเด่นอยู่ที่การร้องสด และผสมผสานผู้เล่นทั้งเด็ก ผู้สูงอายุ เยาวชน รวมถึงเด็กออสติคที่มาร่วมฝึกกับวง จนสามารถเล่นออกงานได้

ล้มพันธันอันกลมเกลียวยังสะท้อนผ่าน

สถาบันการศึกษา โดยโรงเรียนวัดราชฎคริ์ทธารธรรมเปิดโอกาสให้ทุกกลุ่มชนเข้าเรียน และเปิดโอกาสให้แต่งกายตามประเพณีของแต่ละเชื้อชาติ

ด้วยคุณลักษณะที่โดดเด่น ทำให้โครงการสถานใจไทยสู่ใจใต้ ภายใต้การดำเนินงานของมูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ มูลนิธิรักเมืองไทย และมูลนิธิพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐอีกหลายแห่ง เลือกพื้นที่ตำบลชุมพลเป็นหนึ่งในพื้นที่เรียนรู้ โดยนำเยาวชนจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มาใช้ชีวิตร่วมกับครอบครัวที่นับถือศาสนาในพื้นที เพื่อสร้างความเข้าใจในสังคมพหุวัฒนธรรม และนำไปปรับใช้ในชีวิต

ความสงสัยคลี่คลายไปในระดับหนึ่ง ที่นี้กับวิถีชีวิตที่เราเห็น คนตำบลชุมพลทำอะไรนั้นเป็นคำถามที่เราถามนายกฯ ต่อไปอีก...

เรื่องด่วนเรื่องปากท้อง

ท่าทางของนายกฯ ชัยณรงค์ไม่ค่อยสบายเท่าไรนัก แก้วว่าเพิ่งโดนน้ำร้อนลวกตอนทำก้อนเห็ด เรายังเห็นรอยช้ำแดงที่มือ รู้สึกเจ็บแสบแทนอยู่ในที่

นายกฯ ชัยณรงค์ว่า พื้นเพของคนตำบลชุมพลปลูกข้าวกันทั้งตำบล ทุกวันนี้ยังปลูกเป็นส่วนใหญ่ แต่ปัจจุบันรูปแบบเริ่มเปลี่ยนแปลงไป บางบ้านจ้างทำ แล้วตัวระหกระเหินเข้าสู่โรงงานซึ่งตั้งอยู่รายล้อมเส้นคลอง หรือเส้นลำลูกกา บางบ้านมีธุรกิจเพาะต้นไม้ เลี้ยงปลา แต่ทุกวันนี้นายกฯ ยอมรับว่า คนเข้าสู่ระบบโรงงานมากที่สุด เพราะการันตีรายได้แน่นอนจนรวมถึงสวัสดิการต่างๆ ตั้งแต่รถรับส่งไปจนถึงการเจ็บไข้ได้ป่วย

“ปีนี้แล้งจัด ติดต่อกันปีที่สองแล้ว ตอนนี้เดือนมิถุนายนแล้ว ชาวบ้านยังไม่ได้ทำนาเลย

มีทำไปไม่ถึงร้อยละ 10 วาระเร่งด่วนตอนนี้คืออาชีพ แต่ยั้งดีที่เรามีกลุ่มอาชีพที่ค่อนข้างเข้มแข็งในพื้นที่” นายกฯ ชัยณรงค์ว่า

กลุ่มอาชีพของตำบลชุมพลมีตั้งแต่เย็บจักร เลี้ยงนก อาหารฮาลาล เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเราจะได้ไปเยี่ยมชมทุกกลุ่ม

สำหรับอาชีพดั้งเดิมนั้น นายกฯ ว่าตอนนี้อยากให้ชาวนาในพื้นที่เปลี่ยนตัวเองหันมาทำเกษตรผสมผสาน

“ชาวบ้านเคยแต่ปลูกข้าว ไม่ทำอย่างอื่น ผมพยายามให้ชาวบ้านทำพืชหลายๆ อย่าง ปลูกผักปลอดสารในครัวเรือน ปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นๆ ทำน้ำหมักชีวภาพ เพาะเห็ด ผมมองว่าถ้าแบ่งพื้นที่ทำการเกษตร ทำผัก บ่อเลี้ยงปลา เลี้ยงโค ปลูกหญ้าเนเปียร์ ให้บ้านหนึ่งมีหลายอาชีพ มีรายได้ดีขึ้น คุณภาพชีวิตจะดีขึ้นตามอย่างวันที่ 13 มิถุนายน ผมจะเปิดหมู่บ้าน

ชัยณรงค์ มินศรี

เศรษฐกิจพอเพียงที่บ้านปากบึงปาย หมู่ที่ 6 ก็หวังว่าจะเป็นแรงบันดาลใจให้หมู่บ้านอื่นๆ ตามกัน” นายกฯ เล่า

นอกจากนี้วาระเร่งด่วนของตำบลชุมพล คือสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ในเบื้องต้น เป็นความโชคดีที่สำนักผังเมืองกำหนดให้ตำบลชุมพลเป็นพื้นที่สีเขียว และ อบต.ชุมพลได้บรรจุเรื่องนี้ไว้ในข้อบัญญัติตำบล ปกป้องตัวเองจากโรงงานขนาดใหญ่ และหลีกเลี่ยงตัวเองจากความเป็นเมืองด้วย

กระนั้นก็ยังมีความมีปัญหา เมื่อคนจากพื้นที่อื่นลักลอบนำขยะเข้ามาทั้ง ทาง อบต.ชุมพลไม่มีงบประมาณจัดการ จึงรณรงค์ให้ชาวบ้านคัดแยกขยะจากในครัวเรือน และร่วมเป็นหูเป็นตาสอดส่องคนนอกที่มาฉวยฉวยประโยชน์จากพื้นที่ของตน

อีกเรื่องหนึ่งซึ่งนายกฯ ยอมรับตามความจริง คือปัญหาเสพติดในพื้นที่ ที่ยังกระจายในทุกหมู่บ้าน โดยทั้งหมดล้วนเป็นชาเสพ ทั้งวัยรุ่นวัยทำงาน เสพเอาความคะนอง เสพเอาแรง ซึ่งที่ผ่านมามีเจ้าหน้าที่ตำรวจมาจับอยู่บ่อยครั้ง แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้

“เราจึงต้องมี อปพร. ออกตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ใหญ่บ้าน แล้วดึงแกนนำศาสนาเข้ามาร่วมกันป้องกัน ทาง อบต.ชุมพลพยายามรณรงค์ผ่านแกนนำ จัดการในระดับหมู่บ้านก่อน โดยทาง อบต. สนับสนุนแผ่นตรวจสารเสพติดให้” นายกฯ ชัยณรงค์ว่า

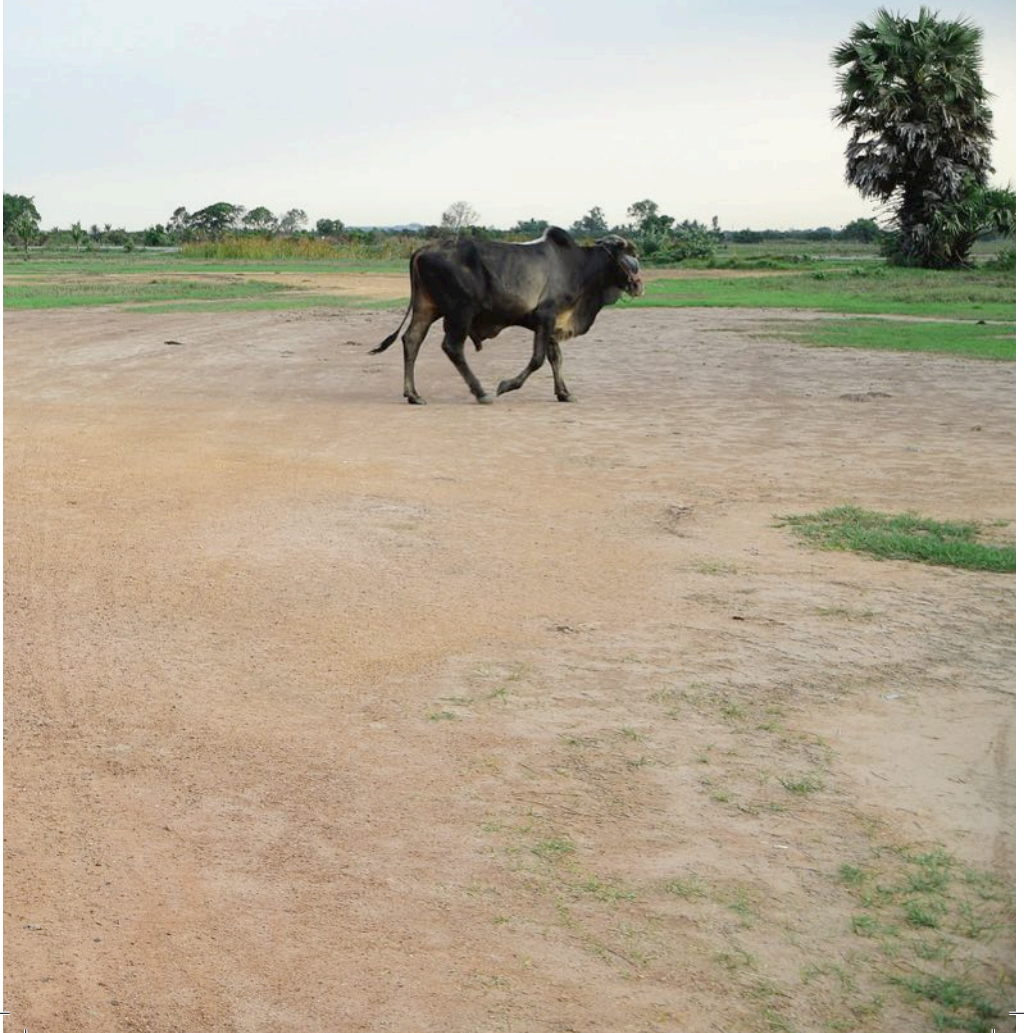
เหล่านี้คือวาระที่จัดว่าเร่งด่วน เราารู้สึกว่าหลายเรื่องที่นายกฯ เล่ายังเป็นเพียงแคผิวเชื่อว่าของจริงมีรายละเอียดอีกมาก ซึ่งนั่นก็เป็นความตั้งใจของแกที่เล่าเพียงแค่นำย่อย ยังมีเนื้อหาสาระจริงให้เราค้นหากันต่อไปอีก...

หมู่บ้านจัดการตนเอง

Self-managed village

จากที่ทำการ อบต.ชุมพล เรามาเริ่มต้นกันที่บ้านปากบึงป่าย หมู่ที่ 6 เพื่อมาดูนวัตกรรมเศรษฐกิจของที่นี่ ซึ่งเบ็ดเสร็จเด็ดขาดในทีเดียว โดยฟาร่าห์บอกกับเราว่า ความโดดเด่นของบ้านปากบึงป่ายอยู่ที่ความร่วมมือร่วมใจ ซึ่งที่ผ่านมาได้พิสูจน์แล้วว่าเป็นหัวใจสำคัญในการฟันฝ่าปัญหาของหมู่บ้านมาได้...

โรงสีข้าวชุมชน

มุสลิมทางภาคกลางมีหลายสิ่งอย่างแตกต่างกับมุสลิมทางภาคใต้ตอนล่าง ตอนที่เราไปนครราชสีมา เราเรียกที่ทุกคนที่เป็นผู้ชายว่า 'แบ' แต่ที่ภาคกลาง ฟาร์ห์ใช้คำว่า 'บัง' ตอนที่เธอนำให้เรารู้จักกับ **สุวรรณีดี มินศรี**

เราจึงเรียกเขาว่า 'บังสุวรรณีดี' ตามที่ฟาร์ห์เรียก

บังสุวรรณีดีเตรียมสถานที่บริเวณโรงสีไว้รอรับเรา เขาวางวงนี้ผืนน้อย เพราะไม่ได้ใช้โรงสีมานาน ด้วยสภาพแล้งจัดแบบนี้ นาปรังที่ผ่านมาจึงไม่ได้ทำกัน

โรงสีแห่งนี้เป็นโรงสีขนาดเล็กที่ชาวบ้านหมู่ที่ 6 เป็นเจ้าของ บังสุวรรณีดีในฐานะแกนนำของหมู่บ้านบอกว่า การตั้งโรงสีแห่งนี้ก็เพื่อให้ชาวบ้านได้สีข้าวไว้กินเอง

"สมัยพ่อแม่เรา เขาพืดข้าว ตำข้าว กว่าจะเสร็จใช้เวลาเป็นเดือน แต่พอช่วงปี 2535

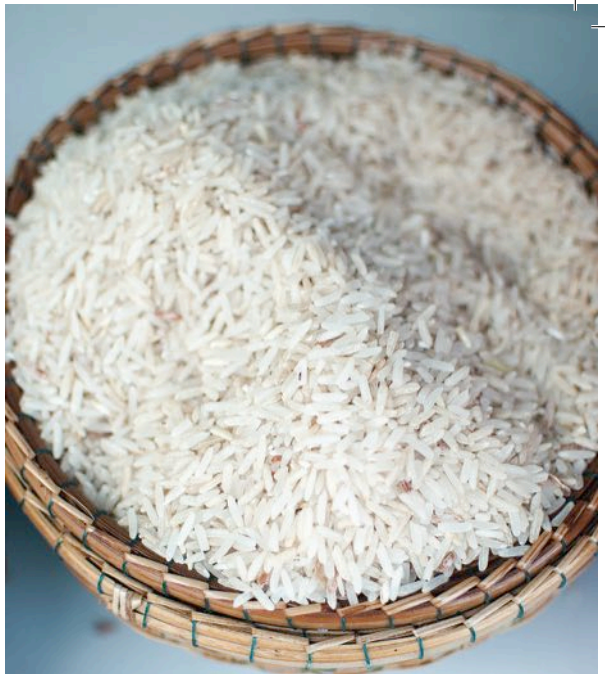
เป็นต้นมา เรามีรถเกี่ยว เกี่ยวเสร็จขายทั้งหมด ถึงเวลาก็เอาเงินไปซื้อข้าวสารจากตลาดอีกที"

บังสุวรรณีดีฉายภาพที่มาที่ไปของโรงสีชุมชน ยังมีเรื่องปัญหาสุขภาพที่เป็นอีกปัจจัยหนึ่ง ด้วยข้าวส่วนใหญ่เจือปนสารเคมี ด้วยชาวบ้านมุ่งผลผลิตต่อไร่เป็นสำคัญ พุงข้าวของตำบลชุมพลจึงเป็นเฉกเช่นเดียวกับที่อื่นๆ

กระทั่งในปี 2542 บังสุวรรณีดีตัดสินใจซื้อเครื่องสีข้าวขนาดเล็กมาใช้เองในครัวเรือน พร้อมกันพื้นที่นาจำนวน 3 ไร่ เพื่อทำข้าวปลอดสารเคมี

"วันหนึ่งจิตสำนึกบอกเราว่าสิ่งที่ทำอยู่ไม่ดี ตัวเองกินดี แต่ไปทำร้ายคนอื่น ก็พยายามลดสารเคมีลง"

การปลอดสารเคมีหมายถึงรายได้ที่ลดลง ด้วยการใช้หรือไม่ใช้เคมีให้ปริมาณข้าวที่แตกต่างกัน โดยบังสุวรรณีดีแจ้งว่า

ถ้าใช้สารเคมีบำรุงอย่างดี นาข้าว 1 ไร่ จะได้ข้าวประมาณ 105-110 ถัง แต่ถ้าไม่ใช้จะเหลือประมาณ 60-70 ถังเท่านั้น

“โรงสีรับซื้อราคาเดียวกัน เขาไม่ถามหรอกว่าใช้หรือไม่ใช้” บังสุวรรณดีพูดถึงความเป็นจริง ต่อมาในปี 2545 บังสุวรรณดีได้รับเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล หมู่ที่ 6 จึงได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานในพื้นที่ต่างๆ และเห็นว่าการสีข้าวไว้กินเองสามารถขยายไปสู่ระดับหมู่บ้านและตำบลได้ ช่วงเวลานั้นเขาเห็นว่าทาง อบต.ชุมพล มีโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับฐานรากชุมชน จึงหารือกับ **คอรีน ยามัน** ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 และชาวบ้านที่สนใจเกิดการรวมสมาชิก 7 คน ยื่นของบประมาณเพื่อทำโรงสีข้าว

ในครั้งนั้นพวกเขาได้รับอนุมัติงบประมาณ

มา 290,000 บาท โดยนำเงิน 200,000 บาท ไปสร้างเป็นโรงเรือน ความกว้าง 6 เมตร ยาว 9 เมตร สูง 3.5 เมตร โดยได้รับอนุเคราะห์ที่ดินจำนวน 200 ตารางวา จาก **สงวนศักดิ์ มินศรี** ส่วนเงินอีก 90,000 บาท ที่เหลือ นำไปซื้อเครื่องสีข้าวขนาดเล็ก ซึ่งมีกำลังการผลิต 1,000 กิโลกรัมต่อ 10 ชั่วโมง มีหัวกะเทาะข้าวเปลือก หินขัดคัดข้าวสารขนาดเล็ก แบบนอน 1 ชุด ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 8 นิ้ว ยาว 18 นิ้ว และตะแกรงร่อนข้าวเปลือก คัดแยกข้าวสาร แยกแกลบ รำหยาบ รำละเอียด อีก 1 ชุด และกลุ่มยังช่วยกันสมทบเงินอีกจำนวนหนึ่งเพื่อซื้อเครื่องยนต์ขับเคลื่อนเครื่องสี

“เราชี้ให้ทุกคนเห็นว่า ควรเก็บข้าวไว้กินเองบ้าง ไม่ใช่เกี่ยวขึ้นรถขายโรงสีทั้งหมด ซึ่งทุกคนก็เห็นด้วย”

ชาวบ้านต่างมาช่วยกันก่อสร้างโรงเรียน โดยไม่มีค่าตอบแทน เมื่อบริษัทเข้ามาติดตั้งเครื่องสีเรียบร้อย ทางกลุ่มจึงมีการระดมสมาชิกเพิ่มได้ราว 30 คน มารวมลงทุนละ 50 บาท ไม่จำกัดจำนวนหุ้น รวมเงินได้ประมาณ 7,500 บาท

“เงินจำนวนนี้ เราเอามาซ่อมบำรุง อีกส่วนหนึ่งจะนำไปซื้อข้าวปลอดสารพิษจากสมาชิก เพื่อนำมาสีเป็นข้าวสารขาย แต่ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะอย่างที่บอกได้ผลผลิตน้อยไม่คุ้ม แต่ทุกวันนี้ชาวบ้านก็ลดการใช้สารพิษลงนะ หันไปใช้พวงสารชีวภาพกันมากขึ้น”

โรงสีข้าวชุมชนแห่งนี้เปิดทำการทุกวันอาทิตย์ บริการให้ชาวบ้านทุกคนในตำบล โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

“ข้าวเปลือก 100 ถัง จะสีออกมาเป็นข้าวสารประมาณ 60 ถัง เป็นแกลบ 20 ถัง และรำกับปลายข้าวอย่างละ 10 ถัง โรงสีจะเก็บทั้งแกลบ รำข้าว ปลายข้าวไปจำหน่ายให้เกษตรกร อย่างแกลบนั่นนำไปผสมกับดินเพาะปลูก ก็โลกริมละ 2 บาท ส่วนรำข้าวกับปลายข้าว จำหน่ายให้กลุ่มโคบาล และเกษตรกรที่เลี้ยงเปิด ไก่ โลกริมละ 10 บาท” บังสุวรรณดีแจง

รายได้ส่วนหนึ่งหมุนเวียนเป็นค่าซ่อมบำรุง แบ่งเป็นค่าจ้างให้คนสีข้าว แต่หลายครั้งต้นทุนไม่พอรายจ่าย แรงงานส่วนใหญ่ซึ่งเป็นกรรมการด้วย จะทำงานจิตอาสา นี่จึงเป็น

เหตุผลที่กลุ่มกำลังทำเรื่องขอเครื่องสีข้าวไฟฟ้ามาใช้แทนเครื่องยนต์น้ำมัน ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนได้ถึง 40 บาทต่อชั่วโมง

“ณ ชั่วโมงนี้ยังไม่ต้องพูดถึงเรื่องปันผล เพราะยังไม่มีรายได้ขนาดนั้น”

ล่าสุดในปี 2558 กลุ่มโรงสีข้าวก็ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากโครงการจัดสรรงบประมาณตามมาตรการสำคัญเร่งด่วน เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและคนยากจนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนของกระทรวงมหาดไทย รายตำบล (กยจ.) โดยส่วนหนึ่งนำมาจัดทำเป็นลานตากข้าวเปลือกขนาด 344 ตารางเมตร และที่เหลือนำไปจัดซื้อเครื่องแยกเมล็ดพันธุ์ข้าว เนื่องจากเกษตรกรในพื้นที่ประสบปัญหาเรื่องข้าวติดการมีเครื่องคัดเมล็ดพันธุ์จะทำให้ได้ผลผลิตต่อไร่ที่เต็มเม็ดเต็มหน่วย

บังสุวรรณดีว่า วันนี้นักบ้านไม่ได้นำข้าวทั้งหมดที่เกี่ยวข้องได้มาสีที่นี่ เพราะกำลังการผลิตจำกัด และข้าวที่สีออกมามีสีกระดากต่างจากโรงสีขนาดใหญ่ที่รับประกันความขาว แต่อย่างน้อยก็สามารถตอบโจทย์การสีข้าวไว้กินเองในครัวเรือน ซึ่งช่วยลดค่าใช้จ่ายและเชื่อมโยงถึงเรื่องสุขภาพ

“ข้าวที่สีไม่สวยแบบนี้มีคุณค่าทางโภชนาการยิ่งกว่าข้าวสารสวยอย่างที่พวกคุณกินกันเสียอีก” บังสุวรรณดีส้าทัก ชวนให้เราต้องคิดตาม...

โคบาลแห่งชุมพล

มาน แสงสว่าง

สุวรรณดี มินศรี

คนตำบลชุมพลยังคงเลี้ยงวัวกันอยู่บางบ้าน เลี้ยงเป็นจริงเป็นจังเลยก็ว่าได้ ด้วยสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เสริมกันเป็นอย่างดี มีทุ่งโล่งรกร้างที่ชาวบ้านสามารถนำวัวมาปล่อยกินหญ้าได้ ไหนจะยังมีกลุ่มเพื่อปรึกษาหารือปัญหาต่างๆ สารพัดสารเพ

นอกจากเป็นเลขานุการโรงสีข้าวชุมชนแล้ว **สุวรรณดี มินศรี** ยังเป็นเลขานุการของกลุ่มผู้เลี้ยงวัวด้วย สาเหตุที่ต้องรวมตัวกันเพราะครั้งหนึ่งเคยประสบปัญหาโรคระบาด โดยเฉพาะโรคปากเท้าเปื่อย ซึ่งทำให้วัวกินอาหารไม่ได้และล้มตายในที่สุด

ในหัวงราวปี 2548 **ชัยณรงค์ มินศรี** ผู้เป็นพี่ชายของบังสุวรรณดียังเป็นอดีตสารวัตรกำนัน จึงเสนอให้มีการรวมกลุ่มผู้เลี้ยงวัวขึ้นเพื่อหาวิธีต่อต้านโรคร้าย โดยมี **สนอง อาสิสุสมาน** กำนันตำบลชุมพลรับหน้าที่ประธานกลุ่ม

“บ้านไหนทำนาบ้านนั้นมีวัว เลี้ยงกันตั้งแต่

1-20 ตัว แต่พอเกิดโรคระบาด เราขอความช่วยเหลือจากเกษตรอำเภอ แต่ต่างคนต่างขอไม่ได้ เพราะถ้าผมไปขอยามา ฉีดเร็วปล่อยวัวไปกินหญ้า สักพักก็ต้องเจอตัวอื่นที่เป็นโรคระบาด แบบนี้ไม่มีทางหาย วิธีเดียวคือต้องรวมกลุ่มกัน” บังสุวรรณดีว่า

ณ เวลานั้นพวกเขา รวมตัวกันได้ราว 30 คราวเรือน เมื่อได้ยามาแจกจ่ายกันทั่วตำบลวัวก็หายขาดจากโรค แต่กลุ่มยังคงอยู่ ด้วยยังมีหน่วยงานจากภาครัฐเข้ามาดูแล อาทิ ทางปศุสัตว์จังหวัดนครนายกเข้ามาอบรมและให้ความรู้เรื่องการวินิจฉัยโรคสัตว์เบื้องต้น รวมถึงการผสมเทียมโค โดยพาไปดูงานที่ศูนย์ดูแลสัตว์บกบึงบุรี จังหวัดปราจีนบุรี

ทางปศุสัตว์จังหวัดนครนายกยังได้จับวัวทุกตัวขึ้นทะเบียน โดยการเจาะหูเพื่อติดบาร์โค้ด ทำให้เจ้าหน้าที่รับทราบข้อมูลของวัวแต่ละตัว เพื่อนำไปจัดระเบียบการรับวัคซีน

สนอง อาสีสุมาน

ซึ่งจะมีวัคซีนปากเท้าเปื่อยปีละ 2 ครั้ง วัคซีนป้องกันพยาธิสัตว์ 1 ครั้ง รวมไปถึงการให้ยารักษาโรค วิตามิน และอาหารเสริมเป็นประจำทุกปี

“ทางปศุสัตว์จะติดต่อผ่านหมออาสาประจำกลุ่ม หรือเวลาที่เรามีปัญหา ก็ให้หมออาสาเป็นตัวแทนไป” บังสุวรรณดีว่า

บังสุวรรณดีเล่าอีกว่า กลุ่มยังมุ่งพัฒนาสายพันธุ์ ด้วยชาวบ้านเลี้ยงวัวพันธุ์ไทย ตัวเล็กอายุ 2 ปี มีราคาเฉลี่ย 8,000 กว่าบาทเท่านั้น กลุ่มจึงนำวัวพันธุ์เนื้อและพันธุ์บอยอุบล (พันธุ์หูยาว) มาผสม จนได้วัวลูกผสมซึ่งตัวใหญ่กว่า และการ์นตีราคาต่อตัวที่ 15,000 บาท

“ตอนนี้วัวของเราเป็นพันธุ์ผสมหมด ส่งโรงเชือดตอนอายุ 2 ขวบขึ้นไป บางคนเลี้ยงเพื่อขายเป็นพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ ซึ่งได้ราคาดีกว่า แต่ราคาไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับความพอใจของทั้งสองฝ่าย อย่างวัวขนาด 300 กิโลกรัม

ถ้าชำแหละขาย จะได้ประมาณ 30,000 บาท แต่ถ้าตัวเป็น อาจขายได้ถึง 35,000 บาท และยิ่งถ้าเป็นพันธุ์บอยอุบลที่สวยๆ แล้ว ตัวหนึ่งอาจสูงถึง 300,000 บาท”

วันนี้กลุ่มผู้เลี้ยงวัวมีสมาชิกเกือบ 70 หลังคาเรือน ยิ่งในวิกฤตแล้งแบบนี้ การเลี้ยงวัวกลายเป็นรายได้หลักไปโดยปริยาย

บังสุวรรณดียังเล่าอีกว่า ในปี 2551 ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกสนับสนุนเครื่องอัดก้อนฟาง มูลค่า 400,000 บาท ด้วยทุกวันนี้ชาวบ้านใช้เครื่องโถ ทำให้ฟางกระจัดกระจาย จำต้องจ้างเอกรชนมาอัดฟางเป็นก้อน ก้อนละ 15 บาท แต่พอมีเครื่องอัดฟาง สมาชิกมาใช้ของกลุ่มอัดก้อนฟาง คิดราคาก้อนละ 10 บาท เงินที่ได้นำมาบริหารจัดการ ซ่อมบำรุงเครื่องซื้อน้ำมัน จ่ายค่าแรง โดย ณ ตอนนีสามารถเก็บเงินกองกลางขึ้นมาได้ถึง 20,000 บาท

“เรามีแผนกันว่าจะเลี้ยงโคขุน เพราะน่าจะคุ้มกว่าเลี้ยงวัวเนื้อปกติ เลี้ยงในคอกให้อาหารต่อเนื่อง 12 ชั่วโมง เป็นเวลา 3 เดือน จากนั้นส่งฆ่าแหละ แต่วัวที่จะนำมาขุนต้องเป็นวัวผสมคัดตัวที่ไม่ค่อยยอมกินหญ้ามาก แต่เรายังต้องหาความรู้ โดยคิดว่าเราจะเอาเงินเก็บนี้ส่งสมาชิกไปอบรมที่กบินทร์บุรี พอกลับมาก็ถ่ายทอดให้กัน เราสำรวจราคาแล้ว ถ้าซิ่งทั้งตัวราคาก็โลกรัมละ 90 บาท วัวขุนตัวหนึ่งเฉลี่ย 600 กิโลกรัม คุณเข้าไปก็ไม่ค่อย แต่ถ้าเป็นชำแหละน้ำหนักจะลดลงครึ่งหนึ่ง แต่ขายได้กิโลกรัมละ 195 บาท”

พูดถึงเรื่องค้าๆ ขายๆ ทำให้นึกถึงเรื่องตลาดขึ้นมาได้ บังสุวรรณดีว่า กลุ่มมี **สมพงษ์ เจ๊ะหมัด** เป็นสมาชิก และเขาคอนี้ประกอบธุรกิจโรงเชือด คอยรับซื้อวัวในราคาที่ยุติธรรม “เมื่อก่อนสมาชิกไม่มีโรงเชือด ไปเข้าโรงทั่วไป พอเชือดเสร็จไม่ยอมจ่ายเงินให้ผู้เลี้ยงคือโดนโกง เพราะปกติแล้วการเอาวัวเข้าโรงเขาไม่ได้จ่ายเงิน ต้องเอาไปชำแหละ ส่งขายถึงค่อยชำระเงินให้เจ้าของวัว ทางสมพงษ์ก็เช่นเดียวกัน แต่เราเชื่อมั่นได้ว่าเงินถึงมือ

แน่นอน และสำหรับสมาชิก โรงเชือดนี้ยังให้น่าวัวไปเชื่อได้”

นอกจากนี้ยังมีเรื่องของน้ำหนัก เมื่อก่อนพ่อค้าคนกลางมักจะเข้ามาตัดตอน หาซื้อวัวตามทุ่ง ส่งรถเข้ามาสามคัน มาคนละเวลา แต่ทุกคันรู้กัน เพื่อให้ราคาและจิตใจเจ้าของวัวคนเลี้ยงวัวส่วนหนึ่งหลงกล ด้วยเลี้ยงอย่างเดียวไม่เคยออกไปดูราคาหน้างาน

“พวกพ่อค้าตีราคาเอาตามใจ ไม่สนน้ำหนักราคาให้ต่ำเข้าว่า แต่พอมีเครือข่าย เราซิ่งกิโลให้เห็น ผู้เลี้ยงสบายใจได้ แกมสมาชิกในกลุ่มที่มีรถทกล้อยังได้อานิสต์จากการรับจ้างบรรทุกวัวไปโรงเชือดด้วย” เลขาอนุการกลุ่มฉายภาพการเลี้ยงโคอย่างครบวงจร

บังสุวรรณดีทั้งทำยว่า ในช่วงต้นปีนี้เอง (2559) บ้านปากบึงปายหมู่ที่ 6 ได้รับเครื่องผลิตปุ๋ยจากโครงการ กยจ. โดยในเวลานี้ชาวบ้านกำลังทำโรงเรือน เพื่อเป็นสถานที่ตั้งเครื่อง และจะเปิดทำการในไม่ช้า ชาวบ้านที่เลี้ยงวัวสามารถนำมูลมาขายให้แก่โรงปุ๋ยเพื่อผลิตเป็นปุ๋ยจำหน่ายแก่เกษตรกรในพื้นที่ต่อไป...

สุชาดา มินศรี

Bank ปากบึงป่า

เรียกชื่อเสียโก้เก๋กันเลยทีเดียว กับ Bank ปากบึงป่า ซึ่งความจริงแล้วคือกองทุนหมู่บ้าน แต่ด้วยความที่บ้านปากบึงป่าหมู่ที่ 6 สามารถจัดการกับกองทุนหมู่บ้านได้อยู่หมัด จนเป็นแหล่งเงินทุนที่มีความมั่นคงและยั่งยืน

ด้วยความที่ชื่อแปลกสะกิดหูเหลือเกิน จึงอดนอกเรื่องไม่ได้ ถ้ามถึงที่มาที่ไปของชื่อหมู่บ้าน **สุวรรณดี มินศรี** ซึ่งเป็นเลขานุการกองทุนหมู่บ้านหมู่ที่ 6 ด้วย เล่าว่า ที่หมู่บ้านนี้มีบึงสาธารณะซึ่งเกิดขึ้นตามธรรมชาติเมื่อก่อนชาวบ้านจะพายเรือในบึง เพื่อไปยังหมู่ที่ 2 ได้ แต่หน้าน้ำจะพิเศษหน่อย เพราะจะมีทางลัดไปคลอง 16 แต่หลายคนจะลัดผิดเลยมีคนเอาป้ายไปปักที่หน้าบึง เพื่อกันคนหลงทาง คนเลยเรียกติดปากว่าบึงป่า

หลังจากเข้ากรเข้าบึงกันไป เรากลับมาที่กองทุนหมู่บ้าน ซึ่งอย่างที่รู้มาก่อนแล้ว ว่ากองทุนนี้เกิดขึ้นจากการที่รัฐบาลประกาศเป็นระเบียบสำนักงานกฤษฎมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ พ.ศ.2544 ทำให้บ้านปากบึงป่าทำการประชาคม เพื่อเฟ้นหาคณะกรรมการทำงาน และระดมสมาชิก

ความท้าทายของคณะกรรมการเกิดขึ้นในปีที่ 4 ชาวบ้านบางคนเริ่มไม่ส่งเงินคืน **คอร์รัปชัน** ผู้ใหญ่บ้าน และประธานกองทุนจึงเรียกร้องการมาประชุมหาข้อสรุป

“เราบอกเลยว่า ถ้าเงินคืนไม่ครบ จะไม่มีการปล่อยกู้รอบใหม่ให้กับสมาชิกทุกคน”

บั้งสุวรรณดีว่า กรรมการต้องช่วยกันอธิบายให้สมาชิกฟังว่า กฎหมายระบุไว้ว่า เงินกองทุนนี้ไม่ใช่เงินให้เปล่า คนที่ไม่มีเงินคืนให้พูดคุยกับกรรมการ ช่วยหาวิธีแก้ปัญหา

“เราบอกไม่มีเงินเลย เราส่งคนไปตรวจสอบที่บ้าน เพื่อหาว่าอะไรที่จะแปรเป็นเงินได้ เราทำแบบนั้น ถ้ามีของฟุ่มเฟือยที่พอจะขายได้ เราขอให้ขาย ถ้าจ่ายดอกจ่ายต้น ครบก็คิดไป แต่ส่วนใหญ่ขายแล้วใช้คืนไม่ได้ อย่างน้อยก็ขอดอกเบี้ยย ส่วนเงินต้น คณะกรรมการและสมาชิกที่พอมีก็ช่วยกันลงขันฝากคืนให้ก่อน ด้วยเงินทุนนี้ต้องผ่านบัญชีครบถ้วน จากนั้นปล่อยกู้กลับ ค่อยนำเงินมาคืน”

ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้าน หมู่ที่ 6 ได้รับเงินเพิ่มทุนในปี 2553 จำนวน 200,000 บาท และปี 2555 ได้รับเพิ่มเติมอีก 1,000,000 บาท โดยมีการปล่อยกู้ทุกเดือน พฤษภาคม

ปีละ 1 ครั้ง โดยการกู้แบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ หากไม่เกิน 30,000 บาท คณะกรรมการสามารถอนุมัติได้เอง ส่วนกรณีตั้งแต่ 30,000-75,000 บาท ต้องผ่านที่ประชุม และต้องมีสมาชิกเห็นชอบไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่ง โดยผู้กู้จะต้องเสียอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6 และต้องมีสมาชิกค้ำประกันอย่างน้อย 2 คน

“ตามหลักของศาสนาอิสลามแล้วจะไม่มีดอกเบี้ย แต่ที่เราต้องคิดเพราะเป็นไปตามกฎหมาย ก่อนหน้านี้เราเคยทำรูปแบบเป็นเงินเพิ่มทุน แต่ว่าไม่เป็นที่ยอมรับของธนาคารออมสิน เพราะไม่มีในระเบียบ มีการถกเถียงกันหลายหน จนเราต้องยอมใช้คำว่าดอกเบี้ยตามเขา โดยเงินกำไรที่ได้ต้องผ่านบัญชีก่อน และหากต้องการเบิกจ่ายมาใช้ประโยชน์ ต้องทำเรื่องให้พัฒนาชุมชนอำเภอรับทราบและอนุมัติ เพื่อป้องกันการทุจริต” บังสุวรรณรัตน์ว่า

นอกจากเงินอุดหนุนจากรัฐบาลแล้ว กฎหมายยังบังคับให้สมาชิกออมเงินล่วงหน้าปีละ 360 บาท โดยจ่ายเงินในเดือนพฤษภาคม วันเดียวกับที่มีการปล่อยเงินกู้ โดยที่ผ่านมา คณะกรรมการเคยนำเงินส่วนนี้มาปล่อยกู้ อยู่ 3 ครั้ง ด้วยในช่วงเวลานั้น เงินในบัญชีหลักไม่เพียงพอ

สำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากกองทุน **สุชาดา มินศรี** ผู้ช่วยเลขานุการกองทุนฯ แจงว่า ได้จัดสรรตามกฎหมาย แบ่งเป็นสมทบกองทุนร้อยละ 5 เงินประกันความเสี่ยง ร้อยละ 5 เงินค่าตอบแทนคณะกรรมการ ร้อยละ 5 เงินค่าบริหารจัดการกองทุน ร้อยละ 65 เงินสวัสดิการสมาชิก ร้อยละ 15 และเงินสาธารณประโยชน์ ร้อยละ 5

เงินสวัสดิการนี้ โดยหลักจะเป็นกรณีเสียชีวิต ซึ่งกองทุนฯ จะมอบให้ 3,000 บาท หากสมาชิกเสียชีวิต แต่ภายหลังเปลี่ยนระเบียบ

มาดูแลทั้งครอบครัว ยกเว้นกรณีบุตรชาย หรือ บุตรสาว ซึ่งแต่งงานมีครอบครัว ให้ถือเป็นครอบครัวใหม่ ที่ต้องมาเข้าเป็นสมาชิกเอง

ส่วนในเรื่องของการศึกษา กลุ่มได้ใช้เงินส่วนหนึ่งซื้อสมุดตำราให้แก่บุตรหลานของสมาชิก รวมไปถึงหมวกกะปิเยาะห้และฮิญาบด้วย

สุชาดา ยังบอกว่า เงินสาธารณประโยชน์ที่แบ่งออกมา กองทุนฯ นำเงินไปซื้อพันธุ์ปลา มาปล่อยลงบึงป่าย เพื่อให้ปลาเติบโตและเป็นอาหารของชาวบ้านต่อไป รวมไปถึงบริจาคให้แก่คนพิการ ผู้ยากไร้ ผู้สูงอายุที่อยู่ตามลำพัง

ไม่เพียงกิจกรรมภายในหมู่บ้านเท่านั้น BANK บึงป่ายยังร่วมกับกองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์ อำเภอองครักษ์ โดยรูปแบบของกองทุนนี้จะเก็บสมาชิกศพละ 20 บาท แต่เก็บครั้งแรกทีเดียว 200 บาท

“เก็บ 10 ศพล่วงหน้า ถ้าเดือนนั้นมีสมาชิก

เสียชีวิต สมมติ 5 ศพ กรรมการจะเก็บเงินเพิ่มเติมให้ครบ 10 ศพดังกล่าว โดยสมาชิกกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกองทุนนี้ด้วย เพราะมีเงินช่วยเหลือฉุกเฉินซึ่งสูงถึง 160,000 บาทต่อศพ และใช้เวลายื่นเอกสาร 3 วัน ก็ได้เงินแล้ว” สุชาดาว่า

ด้วยการดำเนินงานระดับดีเยี่ยม ทางจังหวัดได้พิจารณาว่า กองทุนหมู่บ้าน หมู่ที่ 6 อยู่ในเกณฑ์ที่จะตั้งเป็นสถาบันการเงินชุมชนได้ แต่ทั้งนี้มิติโดยรวมของสมาชิกยังคงมองว่าเป็นการลื่นไหลของงบประมาณ กระทั่งในปีนี้อเอง กองทุนได้รับอุดหนุนจากภาครัฐ อีก 500,000 บาท ซึ่งมีแจ้งมาว่าไม่ให้ปล่อยกู้ แต่สามารถสร้างวัสดุต่อยอดได้ จึงเป็นโอกาสอันดีที่จะเริ่มต้นสถาบันการเงินชุมชนตำบลชุมพล

ในไม่ช้า Bank ปากบึงป่าย ก็จะเป็น Bank ปากบึงป่ายจริงๆ ลักที...

เศรษฐกิจชุมชน

Community's economy

ตำบลชุมพลไม่เคยอดแบ่งจิตพิของตัวเอง
ด้วยตัวเลขเหล่านั้นไม่อาจชี้วัดอะไรได้เท่าไร
เพราะแก่นแท้ของเศรษฐกิจชุมชนคือการ
เกื้อกูลกัน ช่วยเหลือ แบ่งปัน ตัวเลขที่ได้มา
จึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่มีใช้ส่วนหลัก มันเทียบ
ไม่ได้กับสำหรับอาหารที่โอบล้อมด้วยสมาชิก
ในครอบครัว รอยยิ้ม หรือเสียงหัวเราะ...

แม่บ้าน 'ซุ่มพลพัฒนา'

เข้าสู่ช่วงเดือนรอมฎอนแล้ว ทว่า **สอาด เลาะผู้ดี** ยังคงสาละวนกับการนวดแป้งทำโรตีสี่อยู่ในครัว กระทะแบนฉาบน้ำมันเป็นผืนบางอย่างที่เคยเห็นตามร้านโรตีสถิต แต่สอาดมีเครื่องเคียงมากกว่า เป็นไส้ไก่ ไส้เนื้อ หรือที่เรารู้จักในชื่อโรตีสะตะปะะ มีหัวหอมหั่นใส่ถาดรอไว้ และยังมีเครื่องอาจากตอยู่อีกถาดหนึ่ง กลิ่นโรตีสดลอบอวลอยู่ในบ้านของเธอ

“ถ้าเป็นทางใต้ เขาต้องทำให้เสร็จจดอนเช้ามืด แต่เราทำไม่ทัน กว่าจะเสร็จก็บ่ายๆ เย็นๆ ดีที่บ้านเราตั้งอยู่ห่างกัน กลิ่นไม่ไปกวนบ้านใกล้” สอาดว่า

เราเดินออกจากครัว มาสมทบกับ **สุนีย์ อาลีอูสมาน** ข้าราชการครูเกษียณ ผู้มีศักดิ์เป็นพี่สะใภ้ของสอาด ไม่นานนักสอาดวางตะหลิว ออกจากครัว เพื่อมาร่วมพูดคุยกับเรา

ย้อนกลับไปเมื่อเดือนกรกฎาคม 2547 สุนีย์ได้รวบรวมกลุ่มแม่บ้านจากบ้านชุมพล หมู่ที่ 5 และบ้านปากบึงปาย หมู่ที่ 6 จำนวน 14 ชีวิต ตั้งเป็นกลุ่มชุมพลพัฒนา โดยนำภูมิปัญญาด้านอาหาร ทั้งข้าวหมก โรตีสะตะปะะ มาสร้างสรรค์เป็นอาชีพเสริม สร้างรายได้เล็กๆ น้อยๆ และมีการออมเงินกันในกลุ่มเดือนละ 50 บาท โดยเงินจำนวนนี้นำมาปลอຍยืมในหมู่สมาชิกเป็นครั้งคราว

ในช่วงเริ่มต้นแม่บ้านกลุ่มนี้จะแสดงฝีมือกันเฉพาะเวลาที่มิกิจกรรมพิเศษเท่านั้น อาทิจานของส่วนราชการ งานแสดงสินค้าตามห้างสรรพสินค้า อย่างฟิวเจอร์พาร์ค รังสิต หรืองานมหกรรมสินค้า OTOP เมืองทองธานี ตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่จากกรมพัฒนาชุมชน ออกงานบ่อยครั้งจนคนเริ่มรู้จักโรตีสี่

มะตะบะ มีการสั่งทำ และน้องสาวของสอาด เริ่มนำไปขายที่ร้านค้าในกระทรวงสาธารณสุข โดยสัปดาห์หนึ่งสอาดต้องทำโรตีสาวๆ 300 แผ่น และหากเป็นช่วงเดือนรอมฎอนต้องผลิตถึง 80-100 แผ่นต่อวัน

“คนซื้อมีทั้งคนพุทธ และคนมุสลิม อย่างช่วงรอมฎอนคนมุสลิมจะซื้อไปแก้บวชกัน” สอาดว่า

วันนี้สมาชิกของแม่บ้านชุมพลพัฒนามีอยู่ประมาณ 20 คน ส่วนใหญ่ร่วมอยู่ในกิจกรรมออมทรัพย์ที่เวลานี้เก็บกันเดือนละ 100 บาท ขณะที่ในส่วนของโรตีสาวมะตะบะนี้ทำกันอยู่ 6 คน แบ่งเป็นคนทำ 3 คน คนขายเวลาออกงาน 2 คน และคนประสานงาน 1 คน

“เงินทุนส่วนใหญ่จะมาจากสอาด ถ้าไม่พอก็มายืมที่ไปก่อน อย่างงานเฉพาะกิจที่เมืองทองมีต้นทุนสูง สอาดจะทำ แล้วที่ก็รับซื้อไปขายเหมือนสอาดทำส่งอยู่ที่บ้าน คนที่ไปขายกับที่ก็จะแบ่งกำไรกัน” สุนีย์ว่า

สินค้าที่สอาดผลิตใส่กล่องดีตราเรียบร้อยมีโรตีสาวมะตะบะไส้ไก่ ส่งขายพร้อมน้ำจิ้มจากแผ่นละ 25 บาท แต่ถ้าบรรจุขายปลีกมีฝักพร้อม ราคาชุดละ 35 บาท 3 ชุด 100 บาท

ส่วนโรตีสาวมะตะบะไส้เนื้อ ขายส่งแผ่นละ 30 บาท ขายปลีกชุดละ 40 บาท

สอาดว่าไส้เนื้อไม่ค่อยได้ทำ เนื่องจากราคาสูง ลูกค้าไม่สั่ง โดยสอาดจะแช่แข็งแล้วส่งไป พอถึงร้าน ทางผู้ขายจะนำลงกระถงเพื่ออุ่นร้อนพร้อมรับประทาน

นอกจากนี้สมาชิกในกลุ่มยังเชี่ยวชาญในการทำข้าวหมก ขนمجิบไส้ไก่ ขนมหวาน แต่ยังไม่มิตลาดรองรับแน่นอน

“อาหารของเราสด สะอาด ถูกหลักฮาลาล โดยกรมพัฒนาชุมชนเข้ามาอบรม 1 สัปดาห์ แต่ว่าตราฮาลาลที่เราใช้ ไม่เหมือนกับของคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย เพราะตราที่เป็นสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ถ้าใช้ต้องจ่ายค่าลิขสิทธิ์ โรตีสาวมะตะบะเราใช้ชื่อ ‘ชุมพลพัฒนา’ แต่ถ้าเป็นข้าวหมก เราใช้ชื่อ ‘สุรียาข้าวหมก’ เพราะคนที่ไปจดทะเบียนคือ **สุรียา อาลีอุสมาน**” สุนีย์อธิบาย

นอกจากนี้กลุ่มยังมีผลิตภัณฑ์จักสานเส้นพลาสติก โดยหยิบจับทำเป็นอาชีพอยู่ 4 คน เกิดขึ้นตั้งแต่องค์กรการบริหารส่วนตำบลชุมพลเข้ามาแนะนำให้เมื่อราวปี 2553 ครั้งนั้น อบต.ชุมพล จัดหาครุมาฝึกสอนให้

ในระยะแรก กระทั่งสมาชิกฝึกฝนจนชำนาญ เลยอดอดด้วยการทำขาย และไปสอนยัง ตำบลข้างเคียงในอำเภอองครักษ์ เช่น ตำบล บึงศาล ตำบลโพธิ์แทน และตำบลพระอาจารย์ รวมไปถึงโรงเรียนต่างๆ ในพื้นที่ เช่น โรงเรียน บ้านชุมพล

วัสดุที่ใช้ ทางสุนีย์จะเป็นผู้จัดซื้อมา จำหน่ายต่อให้สมาชิกกลุ่มอีกที โดยทุกบ้าน ต่างหาดลาดกันเอง แต่มีการพูดคุยตกลงเรื่อง ราคากันก่อน สินค้ามีตั้งแต่ตะกร้าใส่ของ กระบุง กระเป่า ก่องกระดาดเข็ดหน้า ทั้งหมด ใช้ชื่อสินค้าว่า 'สุนีย์จักสาน' ตามคำแนะนำ ของกรมพัฒนาชุมชน เพื่อความสะดวกในการ

ขอรับการสนับสนุนจากภาครัฐ

นอกจากนี้ในปี 2558 กลุ่มได้รับการ สนับสนุนจากโครงการ กยจ. เป็นวัสดุอุปกรณ์ ต่างๆ เพื่อใช้ทำกิจกรรม อาทิ เชือก เข็ม เส้นพลาสติก รวมไปถึง เต่าแก๊ส หม้อ ซึ่งช่วยลดต้นทุนไปส่วนหนึ่ง

ว่าแล้วเดี๋ยวะหาว่าเยื่อนไม่ถึง สอาดจึง จัดแจงโรตีมะตะบะใส่ไถ่มาให้ลองชิมกัน เราสังเกตด้านใน ไถ่แน่นแบ่งบาง ดูน่าสนใจ กระทั่งลองชิมดู จึงรู้ว่าทำไม่ถึงขายดิบ ขายดี บุกกินถึงถิ่นยังไม่พอ เจ้าบ้านแกมกลับมาให้อีกกล่องด้วย เราตั้งใจเอาไปฝากเจ้าบ้าน โยมสเดย์...

ผู้ต้นรู้แห่งวิกิพอเพียง

เราว่าเศรษฐกิจก็เหมือนกับกีฬา มีรุก มีตั้งรับ รุกในยามที่จังหวะและโอกาสเปิดกว้าง และตั้งรับในยามที่หลายสิ่งอย่างไม่เป็นดังใจหวัง แต่อย่างน้อยไม่ได้ ก็ไม่เสีย ก๊วไปนั่น สงสัยช่วงนี้มีกีฬาสำคัญ หลายรายการเลย ‘อิน’ ไปหน่อย

เศรษฐกิจในครัวเรือนของ **แจลล์ม** และ **ณรงค์ วันหวัง** คู่สามีภรรยาแห่งบ้านทำนบ หมู่ที่ 1 ก็เป็นเช่นนั้น

เดิมทีแจลล์มเป็นครูที่โรงเรียนบ้านทำนบ ช่วงเวลาที่เธอยังสอนอยู่ มีโครงการโรงเรียนวิถีพอเพียง ที่นั่นเธอสอนให้เด็กรู้จักปลูกผัก และมีการออมเงิน

“โรงเรียนชื่อเมล็ดพันธุ์ผัก ให้ครูและเด็กเพาะกล้า ส่วนหนึ่งปลูกที่โรงเรียน และเริ่มขยายผลไปที่ผู้ปกครอง พอเริ่มทำกันมากเข้า เลยมาตั้งกลุ่มกัน ทำกันอยู่ได้ระยะหนึ่ง จนปี 2554 น้ำท่วมทั่วตำบล เลยเลิกไป” ป้าแจลล์มว่า

กระทั่งในปี 2557 แจลล์มเริ่มมีเวลามากขึ้น ด้วยรักในการปลูกต้นไม้เป็นทุนไม้กระถาง ไม้ยืนต้น รวมถึงสวนครัวนานาชนิด

ที่รายล้อมอยู่โดยรอบเป็นหลักฐานยืนยันอย่างดี ในครั้งนี้แจลล์มจึงรวมตัวผู้ปกครองที่บ้านใกล้เคียงเกินกว่า 30 คน เพื่อทำเศรษฐกิจเชิงรับอีกครั้ง

เมื่อเป้าหมายไม่ใหญ่โตงดงาม ความสุขที่แท้เกิดจากการลงมือทำ จึงทำให้บรรยากาศของกลุ่มนั้นเรียบง่าย คล้ายว่ามาแบ่งปันความรู้เรื่องต้นไม้ มาแบ่งปันพันธุ์กันไปปลูกบ้างเพื่อความงามยามเมื่อยมอง บ้างเพื่อความอึดท้องของครัวเรือน

ระหว่างที่คุยกันถึงตรงนี้ มอเตอร์ไซค์สีแดงคันหนึ่งเคลื่อนตัวเข้าสู่ตัวบ้าน ป้าแจลล์มว่าเป็นสมาชิกกลุ่มด้วยกันทั้งคู่ เช่นเดียวกับฟาร์ห์ เธอว่าอยู่หมู่ที่ 1 และเป็นสมาชิกกลุ่มกับเขาด้วย

แววดาว รอบแคว้น และคอดี ประหัส คือชื่อของสมาชิกที่มาสมทบ เรานั่งลงคุยกันตามเดิม

ป้าแจลล์มว่าในปี 2558 อบต.ชุมพล สนับสนุนต้นมะนาวให้กลุ่มครัวเรือนละ 5 ต้น มีอุปกรณ์ที่จำเป็นพร้อมสรรพ ซึ่งเวลานั้นกลุ่มสามารถใช้โอกาสนี้ขยายผลไปได้มากถึง 70 ครัวเรือน

“ทุกคนปลูกพืชผักสวนครัวรั้วกินได้ มีอะไรมาป็นกัน แลกพันธุ์ผัก เคล็ดลับการปลูก มะนาว เพราะแต่ละบ้านมีสูตรแตกต่างกัน อย่างมะนาวของป่าไม่ต้องไปใส่ยา ใส่แค่ขี้วัว ขี้ควายก็พอแล้ว” ป้าแฉล้มเล่า

ผักสวนครัวส่วนใหญ่มีตั้งแต่โหระพา กะเพรา ตะไคร้ ถั่วฝักยาว ซึ่งสมาชิกบางคน มองเห็นโอกาส สามารถนำไปต่อยอดเป็น รายได้เสริมเล็กน้อย

“ของป่ามีกินมีแบ่ง พอแล้ว แต่ครั้งหนึ่ง เราเคยคุยกันว่า เวลาไปเด็ดมะนาว ให้ตีราคา เทียบท้องตลาด แล้วเอาเงินซื้อกับตัวเอง

ลองดูว่าเหลือเก็บมากน้อยแค่ไหน” ป้าแฉล้ม พุดด้วยรอยยิ้ม

นอกจากปลูกผักแล้ว กลุ่มของอดีต ข้าราชการครูยังมีการเก็บออมในกลุ่ม เดือนละ 100 บาท ฝากธนาคารไว้ โดยมีแผนการว่า ถ้ามีเงินมากพอจะนำมาปล่อยกู้ยืมกัน

พลันนั้นพี่แหวดาวพรางพุดขึ้น ขอดันพันธุ์ ที่บ้านไปปลูก เราเลยถือโอกาสนี้ในการสำรวจ รอบๆ บ้านของป้าแฉล้มสักหน่อย แกวพาเรา เดินชมมะนาวหลังบ้าน และแวบมาที่พืชสีเขียว หน้าบ้าน มีทั้งที่อ้อมอยู่ในท้องได้ และอ้อมอยู่ในใจได้ แต่ดูจากแวตตาของคู่สามีภรรยาแล้ว น่าจะอ้อมอย่างหลังเสียมากกว่า...

กลุ่มตัดให้เป็นตัว

บ้านปากคลอง 15 หกฯ หมู่ที่ 7 ตั้งอยู่
อีกฝั่งของ อบต.ชุมพล มีถนนสายล้าลูกก
กันกลาง เส้นนี้จุพินาว่าทอดคุขนานกับเส้น
คลองรังสิต-นครนายก สามารถใช้สัญจรกลับ
เข้ากรุงเทพฯ ได้เหมือนกัน

ตัวหมู่บ้านอยู่ลึกเข้าไปในซอย ส่วนที่ติด
ถนนทั้งหมดเป็นทุ่งนา แนวคั้นนามีต้นมะพร้าว
รูปทรงประหลาด ด้วยผ่านลมผ่านร้อนมาเป็น
สิบปี มองแล้วก็มีความงามหนึ่ง ดีที่ว่า
หน้าร้อนจริงๆ ได้ผ่านพ้นไปแล้ว ตอนนี้เป็น
หน้าร้อนประดับฝน

เราเดินทางมายังบ้านของครอบครัว
เจี๊หมัด ฟาราห์ว่าที่นี้เป็นเศรษฐกิจระดับกลุ่ม
ที่มีศูนย์กลางอยู่ที่ครอบครัวนี้ ณ เวลานั้น
สมจิตร์ เจี๊หมัด ผู้เป็นแม่ และ**สมาน เจี๊หมัด**
ลูกชาย อยู่รอต้อนรับเรา

บั้งสมานเล่าให้ฟังว่า เมื่อปี 2530
สมจิตร์ผู้เป็นแม่เปิดกิจการตัดเย็บเสื้อผ้า

ภายในบ้าน ทว่าทำได้เพียง 3 ปีก็ประสบ
ปัญหา เมื่อเหล่าลูกค้าประจำหลายคนพากัน
ค้างชำระค่าจ้างตัด สมจิตร์จึงท้อและตัดสินใจ
ยุติกิจการ หันมารับงานปักผ้า พอให้มีรายได้
เล็กๆ น้อยๆ เลี้ยงครอบครัว

ด้วยเห็นเป็นงานที่แม่ทำมา **สมัย อะหมัด**
ผู้เป็นบุตรสาวจึงเลือกเรียนในสายอาชีพ
ดังกล่าว โดยเรียนจบตัดเย็บเสื้อผ้ามาในปี
2543 และเข้าทำงานที่บริษัท พีซีอาร์จี จำกัด
ซึ่งประกอบธุรกิจตัดเย็บเสื้อผ้า

“แต่งงานในบริษัทเขาเยอะ เลยมีนโยบาย
จ่ายงานต่อให้แก่คนในชุมชน น้องสาวผม
เห็นว่าที่บ้านทำได้ เลยเอามาทำที่บ้านด้วย
มีแม่กับน้องสาวทำกันสองคน” สมานว่า

ด้วยความที่ชุมชนยังคงใกล้ชิด ไปมาหาสู่
กัน เสา่สู่กันฟังยามไปมัสยิด ทำให้คนอื่นๆ เริ่ม
รู้ว่ามีงาน จึงเริ่มจ่ายงานให้คนในชุมชน 2 คน

จากคนไม่กี่คน เริ่มมีการบอกต่อกัน โดยเฉพาะคนในวัยทำงานที่ไม่สามารถทำงานประจำได้ ด้วยมีพ่อแม่เจ็บป่วย หรือมีลูกเล็ก ก็เริ่มมาของาน บางคนมาทั้งที่ยังทำไม่เป็น “น้องสาวผมฝึกอาชีพให้ ไม่คิดเงิน ถือว่าช่วยเหลือกัน” สมานกล่าว

จนกระทั่งในปี 2548 ตัวสมานลาออก จากงานเนื่องจากปัญหาสุขภาพ น้องสาว เห็นอยู่ว่าง เลยชักชวนให้ไปทำงานที่บริษัท เดียวกัน ทำตำแหน่งอื่น กระทั่งทำได้ประมาณ 4 เดือน สมัยผู้เป็นน้องสาวก็ฝึกพี่ชายให้เย็บผ้า

“พอผมเย็บเป็น ก็รับงานมาทำที่บ้านอีก ตอนนั้นครอบครัวผมเริ่มมีปัญหาหารับไม่พอกับรายจ่าย ด้วยลูกสาวทั้งสองคนเริ่มโต มีภาระค่าใช้จ่ายเรื่องเรียนหนังสือเพิ่ม ผมเลยฝึกลูกสาวให้ทำงานด้วย” สมานเล่า

ท่ามาในลักษณะของครอบครัว และเพื่อนบ้านช่วยเหลือกัน กระทั่งในปี 2557 องค์การบริหารส่วนตำบลชุมพลมีโครงการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคความยากจน เห็นว่าที่บริเวณบ้านของครอบครัวเจ๊ะหมัดมีทุนที่ดี จึงให้รวมสมาชิกตั้งเป็นกลุ่มตัดให้เป็นตัว มีสมานเป็นประธาน และสมัยเป็นรองประธาน มีสมาชิก 25 คน ส่วนใหญ่มาจากหมู่ที่ 7 หมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 4

“ตอนที่ตั้งกลุ่ม เรากำหนดคุณสมบัติว่า สมาชิกทุกคนต้องมีจักร 1 ตัวเป็นของตัวเอง เพราะไม่สามารถซื้อจักรแจกหรือลงทุนให้ก่อนได้ แต่พอมาคิดดูอีกที สมาชิกเราทำกันเป็นครอบครัว คนที่เย็บจริงๆ มีไม่มาก ที่เหลือสามารถเป็นคนรีด ตัดเศษด้าย และอีกหลายๆ ขั้นตอนแยกกันไป”

กลุ่มนี้ไม่ได้มีการลงทุนหรือลงขันเงิน เพราะวัสดุอุปกรณ์ส่วนใหญ่ส่งตรงมาจากบริษัท โดยผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มรับผลิตมี 3 อย่างคือ หมวกแก๊ป รองเท้า และผ้าปิดจมูก ทั้งหมดเป็นชุดเครื่องแต่งกายในโรงงาน

รายได้ที่สมาชิกแต่ละคนได้ขึ้นอยู่กับปริมาณและความง่ายของชิ้นงาน โดยคนที่ชำนาญจะรับงานไปทำทั้งชิ้น แต่ถ้ายังไม่ชำนาญ หรือมีเวลาว่างไม่มาก ก็จะได้รับเป็นขั้นตอนได้ชิ้นตอนหนึ่ง จากนั้นนำมาส่งกลุ่มจะสานต่อให้เสร็จ

“บริษัทจะจ่ายสูงกว่าจ่ายพนักงานข้างใน เพราะไม่ต้องแบกรับค่าไฟฟ้า รวมถึงสวัสดิการต่างๆ โดยทางบริษัทจะจ่ายค่าจ้างผ่านผม น้องสาว และน้องเขยผม” สมานว่า

ยูซบ อะหมัด น้องเขยของสมานเสริมว่า ถ้าขยันทำตลอดทั้งเดือน อย่างเมื่อยาของเขา

ได้วันละ 250-300 บาท เดือนหนึ่งก็ไม่ค่อย
บางบ้านทำเป็นครอบครัว ก็มีรายได้เสริม
ราว 10,000 บาท

กระทั่งในปี 2558 อบต.ชุมพล มอบ
จักรเย็บผ้าจำนวน 25 ตัว ตามโครงการ กยจ.
สมานจึงได้ปรึกษากับน้องสาวว่าปัจจุบัน
สมาชิกกลุ่มมีแต่ผู้สูงอายุ และมีจักรเย็บผ้า
เหลืออยู่ จึงน่าจะส่งเสริมให้เด็กนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไปมาหัดใช้จักร
เพื่อสร้างรายได้เล็กๆ น้อยๆ

“เราทำเป็นหลักสูตรทุกเย็บสำหรับ
นักเรียน โดยมีคุณแม่ กับลูกสาวของผมเป็น
คนสอน แต่ถ้าคนที่ต้องการฝึกใช้จักรเพื่อ

สมัครในโรงงาน ให้มาฝึกกับผมและน้องสาว
ในวันเสาร์และวันอาทิตย์ และอีกหลักสูตรหนึ่ง
สำหรับคนที่ตัดเย็บเสื้อผ้าเป็นแล้ว และ
ต้องการเรียนรู้เทคนิคการเย็บหมวก เย็บ
รองเท้าน้องสาวผมจะสอนให้เฉพาะวัน
อาทิตย์ โดยทุกหลักสูตรฟรีหมด” สมาน
ทั้งทำก่อนชวนเราไปดูเด็กนักเรียนที่มา
ฝึกงานหลังเลิกเรียน

เราเห็นหลายคนถีบจักรได้แล้ว แต่
เคอะเขินอยู่บ้างเวลาสอบถามอะไรไป
เห็นแล้วนับถือใจของครอบครัวนี้ และรู้สึกถึง
ความอบอุ่นได้ซายคาของบ้านเจ๊ะหมัด...

ลอบเซซอและห์

จากบ้านเจ๊ะหมัด เราเดินทางต่อไปไม่ไกล ในบ้านปากคลอง 15 หกวา หมู่ที่ 7 เพื่อไปดู สิ่งที่เรียกว่า 'ลอบเซซอและห์' ตอนนั้นคิด ในใจว่าคงเป็นผลิตภัณฑ์สักอย่างที่มีชื่อเรียก เป็นภาษาถิ่น แต่เปล่าเลย ฟาร่าห์บอกว่า 'ลอบ' ในที่นี้คือเครื่องมือดักปลา และคำว่า 'เซซ' เป็นคำเรียกคนเฒ่าคนแก่ ส่วน 'ซอและห์' เป็นชื่อของ **ซอและห์ บุญมาเลิศ** ชายชรา วัย 82 ปี ผู้มีภูมิปัญญาด้านการทำลอบ

บ้านของแซซอและห์อยู่ติดคลอง บริเวณ บ้านกว้างขวาง รมรื่นด้วยไม้ใหญ่ แซงนั่งอยู่ตรง ใต้ถุนบ้าน มี**ยูซบ อะหมัด** นำหน้าเรามาก่อน แล้ว เขามาช่วยแซที่เวลานี้เริ่มมีปัญหาเรื่องการฟัง แต่จากที่เราลองพูดคุยกับแซดู นับว่า ประสาทหูของแซยังใช้การได้ดีทีเดียว ปัญหา อย่างเดียวคือภาษากลางของเราที่แซไม่คุ้น เท่าไรนัก

พื้นเพของแซซอและห์เป็นชาวนา ยามว่าง จากนา แซมักเอาลอบที่ทำเองไปดักปลา แต่ ในช่วงวัย 60 ปี ร่างกายเริ่มโรยราจึงหันมาทำ ลอบดักปลาขายอย่างจริงจัง

"แซเรียนจากพ่อแม่ ทำไปขายไป เริ่มมีคน รู้จัก มีลูกค้ามาซื้อตลอด ตอนนั้นแค่ทำส่ง 3 วัน ก็ไม่ทันแล้ว" ผู้เฒ่ากล่าวด้วยรอยยิ้ม

ยูซบว่าที่ลอบของแซขายดี เพราะมีเทคนิค การผลิตไม่เหมือนใคร ซึ่งช่วยให้ลอบสามารถ ดักปลาได้จริง โดยแซผลิตลอบอยู่ 2 แบบ คือ ลอบแบบนอน กับลอบแบบยืน

ลอบแบบตั้งเดิมนั้นใช้ไม้ไผ่ทั้งหมด รวม ประมาณ 47 ซี และกระบวนการทำยุ่งยาก แซจึงพลิกแพลงใช้ตาข่ายเข้ามาช่วย ทำให้ใช้ ไม้ไผ่ลดลงมาเหลือเพียง 10 ซีเท่านั้น

แซซอและห์อธิบายว่า ต้องใช้ไม้ไผ่สีสุก ที่แก่สักหน่อย เหลาให้เรียบร้อยแล้วตากแดด เป็นเวลา 3 วัน ทาน้ำมัน จากนั้นเก็บไว้ในถัง เพื่อกันมอด เวลาทำต้องขึ้นโครงโดยใช้ วงเหล็กช่วย ซึ่งแซม้วงเหล็กขนาดต่าง ๆ หาก เป็นลอบนอน จะใช้วงเหล็กสำเร็จรูปขนาด เดียวกัน นำไม้มาตัด 3 วง แต่ถ้าเป็นลอบยืน จะใช้วงเหล็ก 2-3 ขนาด ด้วยโครงด้านบนต้อง แคบกว่า จากนั้นตีไม้ในแนวขวาง และจะต้อง เว้นช่องเพื่อติด 'ง่า' (ประตูลอบปลาเข้า) แล้ว นำตาข่ายมาหุ้ม โดยถ้าเป็นลอบนอน จะผูก

พ่อและพี่ บุญมาเลิศ

ส่วนท้ายของลอบให้สามารถเปิดเอาปลาออกได้ ส่วนลอบยีนจะผูกไว้ด้านหลังงา

ส่วนงาซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของลอบทำจากไม้ไผ่เหลาให้กลม แต่ละซี่เท่ากัน นำมาผูกกับตาข่ายคล้ายแพ ถ้าเป็นลอบนอน ชั้นนอกวางในตำแหน่งต่ำ ส่วนชั้นในขยับให้สูงขึ้นเล็กน้อย ซึ่งถือเป็นเคล็ดลับ เพราะบางคนวางตำแหน่งเดียวกัน ทำให้ปลาว่ายกลับออกไปได้ ส่วนถ้าเป็นลอบยีน จะใช้ไม้ซี่เหลาให้กลมมน วางเป็นแพ จำนวน 2 แพ นำมาติดตั้งเป็นมุมสามเหลี่ยม เว้นช่องว่างประมาณ 1 นิ้ว เพื่อให้ปลาว่ายเข้าไป

ทุกวันนี้ชายชราแห่งบ้านปากคลอง 15 หกวา

สามารถผลิตลอบได้เฉลี่ย 10 ตัว ต่อ 3 วัน ไม่รวมเวลาตัดไม้และนำไปตากแดด ลินค้ายอดฮิตคือลอบนอนและลอบยีนขนาดเล็ก โดยแซอและห้ขายส่งราคาตัวละ 110 บาท ร้านค้าที่ตลาดจะตั้งราคาขาย 160 บาท ขณะที่ลอบยีนขนาดใหญ่ แซ่ทำตามลั้งเท่านั้น ขายราคา 250 บาท

“ในปีจ หนึ่งแซ่ขายได้ราว 300 ตัว”
ผู้ชอบว่า

ซักสงสัยถึงความแตกต่างของลอบนอนกับลอบยีน แซ่ขอและห้ว่าใช้ดักปลานละที่ ลอบยีนมักวางดักตามบึง ตามหนอง แต่ถ้าลอบนอน ใช้ดักตามพื้หนา โดยลอบตัวหนึ่ง มีอายุประมาณ 1 ปีครั้ง ไม้จะเริ่มฝู

ผู้ชอบเสริมเพิ่มเติมอีกว่า แซ่ขอและห้เป็นคนเดียวในตำบลชุมพลที่ท้าลอบ และอาจจะเป็นหนึ่งในเดียวของอำเภอองครักษ์ด้วย โดยแซ่ยีนดีถ่ายทอดภูมิปัญญาให้พรี ถือเป็นการสืบสานภูมิปัญญาให้คงอยู่ แต่่น่าเสียดายที่ยังไม่มีคนสนใจเท่าไร เราเลยขอร้องให้แซ่ช่วยทำห้ดู

ชายชราเดินนำไปยังแคร่ที่ทำงาน เราสังเกตเห็นเครื่องเสียง ลำโพงใบเรือวางเป็นฉากหลัง ชายชรานั่งลงหยิบแว่นตาจู่ใจใส่แล้วไม่พูดพรีทำเพลง น้าคทใจจริงจ้ ที่ชายชราสามารถขยับมือไม้ได้คล่องแคล่ว รวดเร็วจนแทบไม่เชื่อสายตา เรากระเข้แซ่ว่าลำโพงใหญ่ขนาดนี้ได้ใช้มั้งหรือเปล้

“ใช้ ทำไปฟังเพลงไป เพลงของคนมุสลิม”
แซ่ว่า...

คนในกรอบ

จากหมู่ที่ 7 เราขยับมาที่บ้านใต้แอนคลอง 14 หมู่ที่ 8 เพื่อมาดูกลุ่มอาชีพหนึ่ง พวกเขาผลิตวงกบประตูหน้าต่างส่งขาย รวมถึงรับงานตกแต่งในลักษณะที่เราคุ้นหูว่า 'บิลท์อิน' แต่ทุกงานต้องเกี่ยวพันกับไม้ทั้งสิ้น

มาถึงบ้านจึงได้รู้ว่าที่นี่เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน เมื่อชายสามคนที่นั่งประจันหน้าอยู่กับเรา มี วุฒิชัย รักญาติ สุริยา รักญาติ และสัญญา รักญาติ เป็นพี่น้องกัน โดยพี่ใหญ่อย่างวุฒิชัยบอกว่ายังมี อำนาจ รักญาติ น้องชายคนสุดท้ายด้วย แต่เขาอยู่ข้างนอกไม่ถนัดเรื่องพูดคุยเท่าไรนัก

พื้นเพของสี่พี่น้องไม่แตกต่างจากคนทั่วไปในตำบล เป็นลูกหลานชาวนา พวกเขาเองก็เคยเป็นชาวนามาก่อน แต่ด้วยความที่บรรพบุรุษมีความรู้เรื่องการทำไม้ และทำชิ้นงานมาเสมอ พวกเขาจึงได้หยิบจับเครื่องมืออย่าง

ในช่วงที่ว่างจากการทำนาพวกเขาจะทำไม้เป็นอาชีพเสริม กระทั่งช่วงหลังที่ทำเกษตรกรรมยากขึ้นด้วยปัญหาภัยพิบัติต่างๆ ประกอบกับมีงานไม้เข้ามาอย่างต่อเนื่อง

จึงทำให้กลายเป็นอาชีพหลักไปโดยปริยาย

ตอนนั้นพวกเขาทำกันในครอบครัว โดยอาศัยซื้อไม้เก่าตามบ้านมาแปรรูป ต่อมาราวปี 2555 มีผู้หวังดีไปแจ้งกับทางภาครัฐ จึงทำให้พวกเขาต้องเข้าสู่ขั้นตอนเพื่อให้เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมตามกฎหมาย

“ป่าไม้เข้ามาตรวจเราเลย แต่เขาไม่ได้จับเรานะ เขาให้เราไปจดทะเบียนเป็นอุตสาหกรรมโรงงาน เกี่ยวกับการแปรรูปไม้ เพื่อให้เราเสียภาษีอย่างถูกต้อง และเป็น การควบคุมการถือครองไม้ด้วย เพราะมีการกำหนดจำนวนถือครอง รวมถึงขนาดของไม้ นอกจากนี้ยังมีเรื่องของเครื่องมือที่กฎหมายกำหนดกำลังของเครื่องจักร อาทิ วงเดือนผ่าไม้ แท่นรีด แท่นขีด แท่นตัดดอกฯ” วุฒิชัยว่า

งานของพวกเขาเริ่มต้นจากการซ่อมแซมไม้ ทำวงกบประตูส่งโรงไม้ จน ณ วันนี้ขยายตัวออกมาเป็นลักษณะผู้รับเหมา ทำเฟอร์นิเจอร์บิลท์อิน บ้านน็อคดาวน์ รวมไปถึงงานประดิษฐ์จากเศษไม้ อาทิ ที่เสียบปากกา กล้องเก็บของ ซึ่งของชิ้นเล็กๆ เหล่านี้ พวกเขาทำเพื่อถ่ายทอดวิชาให้กับเยาวชนในพื้นที่

(จากซ้าย) อำนวย รักญาติ, สุริยา รักญาติ, ธีรญา รักญาติ และเฉลิมชัย รักญาติ

สินค้าที่จัดเป็นรายได้ของพวกเขา คือการทำชุดวงกบประตู หน้าต่างสำเร็จรูป โดยรับงานจากโรงไม้ แล้วผลิตไปส่ง กับทั้งรับงานจากลูกค้าทั่วไป

“โรงไม้จะส่งไม้ให้เราทำ คิดค่าแรงไป ส่วนงานสั่ง มีทั้งลูกค้าหาไม้มา กับใช้ไม้ของเรา” สุริยาเสริม

ไม้เหล่านี้พวกเขาซื้อ ส่วนใหญ่เป็นไม้จากบ้านเก่าที่เจ้าของบ้านอยากขาย เมื่อได้ไม้มาต้องแยกชนิด ลักษณะไม้ ขึ้นไหนทำบาน

ขึ้นไหนทำวงกบได้ โดยไม้ส่วนใหญ่ที่ซื้อมามีตั้งแต่ไม้สัก ซึ่งมีคุณสมบัติอย่างที่รู้กันว่าทนทาน แล้วยังมีไม้แดง ติร่องจากไม้สัก ด้อยลงมาอีกก็เป็นไม้เต็ง ซึ่งเป็นไม้ที่หอบวมได้ แต่ไม่มากขนาดไม้อัด

“ถ้าลูกค้าเอาไม้มา เราไม่คิดค่าไม้ เราขอแค่ค่าแรง ให้ราคาเขาดีจ้ะ เพื่อให้เรามีนงานทำทั้งปีทั้งชาติพอ” พี่ชายคนโตว่า

ขณะที่สัญญาเสริมว่าโรงงานแห่งนี้เป็นเหมือนครอบครัวของชุมชน ที่ผ่านมามี

หลายต่อหลายคนผ่านงานจากที่นี่ จนมีฝีมือ ออกไปทำเองได้ ตรงนี้ถือเป็นความสำเร็จ ที่พวกเขาภาคภูมิใจ

ทุกวันนี้ยังมีลูกหลานในชุมชนเข้ามา เรียนรู้ บางคนเป็นงาน สามารถทำงานได้ ก็จะได้ค่าแรงตามสมควร อย่างดีมีฝีมือเลยได้ แนนอน 300 บาทต่อวัน โดยทุกวันนี้มีคนที่มาทำงานประจำกับพวกเขาอยู่ 2 คน และวันหยุด จะมีเยาวชนมาเรียนรู้ด้วย

ทั้ง 4 พี่น้องมีรายได้ประจำเป็นค่าแรง คนละ 500 บาทต่อวัน และมีกองกลางจัดการ อยู่ก่อนหนึ่ง ครบทุก 6 เดือนจะมีการปันผล ในหมู่พี่น้องและคนทำงาน แต่ถ้าใครอยากได้ เงินก่อนไปใช้ ให้เบิกไปก่อน แล้วจดไว้หัก ตอนปันผล

“เราทำแบบง่าย ๆ ทุกวันนี้พอใจแล้ว มีงานทำไม่ขาด มีเงินใช้เมื่อต้องการ” วุฒิชัย ทั้งท้าย ก่อนจะพาเราเดินชมโรงงาน...

ศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน

ถึงแม้ตัวเลือกทางด้านอาชีพค่อนข้างมาก แต่การทำนา ยังคงเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต คนตำบลชุมพล หาก ณ เวลานี้ ปัญหาภัยแล้ง ได้ครอบครองผืนดินทุกห้วงแห่ง บรรยากาศ จึงเงียบเหงา

เราเดินทางมาที่บ้านท่านบ หมู่ที่ 1 ณ มัสยิดดารุ้ลมุมินีน เพื่อพบกับชาวนากลุ่มหนึ่ง ซึ่งมี **บัณฑิต ประหัส แสงว** **แก้วสวัสดิลาภ** และ **สนั่น มะหะหมัดยวบ** สมาชิกทั้งสามคน

ของศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน

ศูนย์แห่งนี้เกิดขึ้นเมื่อปี 2554 โดยมี เกษตรอำเภอองค์กรฯ เข้ามาให้การสนับสนุน จัดตั้ง ด้วยเห็นว่าชาวนาประสบปัญหาข้าวติด ซึ่งทำให้ผลผลิตต่อไร่ลดลงอย่างมาก ประกอบ กับกรมการข้าวในเวลานั้นไม่สามารถผลิต พันธุ์ข้าวแจกทุกพื้นที่ได้ จึงเป็นที่มาของการ ส่งเสริมให้จัดตั้งศูนย์ทั่วประเทศหลายร้อย ศูนย์ และตำบลชุมพลเป็นหนึ่งในนั้น

ตัวบัณฑิตผู้เป็นผู้ใหญ่บ้านในเวลานั้น และขานนาในพื้นที่รวม 25 ครัวเรือนตอบรับการจัดตั้งศูนย์นี้ขึ้น

“ตอนนั้นเราไม่มีความรู้ด้านการคัดเมล็ดพันธุ์ ประสบปัญหาข้าวตืดข้าวแดงตลอดเกษตรกรอำเภอให้เรารวมตัวเป็นกลุ่มแล้วพาไปดูงานที่อำเภอวังน้ำเย็น” บัณฑิตว่า

ขณะที่แสงเสริมว่า ในตอนแรกนั้นแนะนำของศูนย์ได้เรียนรู้วิธีการคัดเมล็ดพันธุ์

ข้าวด้วยตัวเอง โดยการเตรียมน้ำเกลือเข้มข้นแล้วใส่ข้าวเปลือกลงไป ความเค็มจะดันข้าวที่มีปัญหาลอยขึ้นมา ขณะที่ข้าวดีจะนอนกันสามารถเก็บมาล้างแล้วเตรียมเป็นข้าวพันธุ์ต่อไป

นอกจากนี้ทางเกษตรอำเภอยังเข้ามาสอนให้ชาวนาเรียนรู้เกี่ยวกับแมลงข้าว ด้วยบางตัวมีประโยชน์ และสร้างสมดุลต่อระบบนิเวศ

“เราสำรวจที่ดินด้วยวิธีเดินนับก้าว ควบสิบก้าวเอาสวิงโฉบบริเวณเหนือต้นข้าว สุ่มเอาหลายๆ จุด เอาแมลงที่ได้ใส่ถุงพลาสติก ถ้าเป็นตึกแตน ตัวเบียน ตัวห้ำกลุ่มนี้มีประโยชน์ไม่ต้องฉีดยา แต่ถ้าโฉบเจอเพลี้ยกระโดดต้องรีบใช้ยามาแมลง โดยเราจุดสิ่งไปเจอลงสมุดบันทึก และแลกเปลี่ยนกันในกลุ่มสมาชิก” แสงเล่า

ประโยชน์ของการตั้งศูนย์แห่งนี้ ทำให้ชาวบ้านทำนาได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวปทุมธานี 1 จากเกษตรอำเภอถึง 10 เกวียน โดยสมาชิกต้องแบ่งไปขยายพันธุ์และนำออกขาย เพื่อนำเงินเข้ากองทุนผลิตพันธุ์ข้าว เงินจำนวนนี้นำมาให้สมาชิกกู้ยืมลงทุนต่อไป

“พันธุ์ข้าวขยายไป 3 รุ่นก็เริ่มไม่นิ่งแล้ว แต่ทางเกษตรอำเภอเข้ามาถามบ่อยๆ ว่าอยากได้ข้าวพันธุ์ไหน จะจัดหามาให้ แต่ไม่ได้มากมาย พอได้มาก็ถามสมาชิก คนที่มีพื้นที่เหมาะสม น้ำดี ดินดี ให้ไปปลูกก่อน จากนั้นพอได้ผลผลิตค่อยนำเงินมาคืนเข้ากองทุนข้าวตามจำนวนที่เอาไป” แสงว่า

นอกจากดูแลเรื่องพันธุ์ข้าวให้แล้ว ทางศูนย์ยังรับหน้าที่บริการจัดหาปุ๋ยให้สมาชิก โดยให้สมาชิกแจ้งความต้องการ กลุ่มจะส่งจากร้านค้ามาจำหน่ายอีกทอด บวกกำไรเล็กน้อยเพื่อเอาเข้ากองทุน โดยให้สมาชิกจ่ายหลังเก็บเกี่ยว ซึ่งสนั่นบอกว่า ปีที่ผ่านมาสมาชิกเป็นหนี้ศูนย์นี้อยู่ เพราะปัญหาภัยแล้ง “บ้านเราทำนาปรังปีละ 2 ครั้ง คือเดือนเมษายนถึงเดือนกรกฎาคม และปลูกอีกรอบ ช่วงเดือนกันยายนถึงเดือนมกราคม แต่ปีนี้ไม่ได้ทำเลยตั้งแต่ปีก่อน ซึ่งนอกจากแล้งแล้ว

บ้านเรายังมีปัญหาเรื่องดินเป็นกรด โดยเฉพาะคนที่อยู่ปลายน้ำ” สนั่นว่า

พันธุ์ข้าวที่ชาวนาบ้านท่านบิไซจึงเป็นข้าว กข. ที่เป็นข้าวปรัง ซึ่ง ณ เวลานั้น เกษตรอำเภอก็เข้ามาให้คำแนะนำชาวนาปลูกปุ๋ยพืชสดอย่างปอเทือง ถั่วเขียว เพื่อปรับปรุงคุณภาพดิน แต่ก็ได้ผลบ้างไม่ได้ผลบ้าง

“ทุกวันนี้เราพยายามหาอาชีพเสริมทำอย่างปลูกต้นไม้ ปลูกอ้อย เลี้ยงวัว เลี้ยงปลาตุก ตามที่เกษตรอำเภอสนับสนุน ก็พออยู่กันได้” บัณฑิตทิ้งท้ายด้วยรอยยิ้ม...

‘เพาะเห็ด’ เลือกรูเพื่อรอด

ณ ช่วงเวลานี้ วาระเร่งด่วนที่องค์การบริหารส่วนตำบลชุมพลต้องเร่งมือ คือ การเยียวยาเรื่องปากท้อง เพราะอย่างที่เรากล่าวกันไป เข้าสู่เดือนมิถุนายนแล้ว ชาวนามากกว่าครึ่งตำบลยังไม่ได้ทำนา ไม่นับรวมกับนาปรังตั้งแต่ฤดูกาลก่อน ซึ่งทางรัฐบาลขอให้ชาวนางดเว้นไปก่อน เมื่อมีช่องทางมีโอกาส **ชัยณรงค์ มินศรี** นายกองค้การบริหารส่วนตำบลชุมพลจึงต้องขยับให้ไว และต้องอยู่บนพื้นฐานของความยั่งยืน

ย้อนไปเมื่อปลายปี 2557 กศน.ตำบลชุมพลได้เข้ามาอบรมความรู้การเพาะเห็ดนางฟ้าภูฐานให้แก่ชาวบ้านกลุ่มหนึ่ง เป็นเวลา 3 วัน โดยสอนตั้งแต่วิธีผลิตก้อนเห็ด ไปจนถึงการทำโรงเรือนเพาะดอก

หลังจากเรียนจบไปในครั้งนั้น นายกษชัยณรงค์ จึงได้สอบถามความสนใจของชาวบ้านว่ามีคนอยากจะทำนาเป็นอาชีพต่อ

หรือไม่ ปรากฏว่ามีผู้สนใจประมาณ 12 คน มาจากบ้านหมู่ที่ 5, 6, 7 และ 8 เขาจึงตั้งกลุ่มขึ้นมา ใช้งบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพลจำนวน 30,000 บาท เพื่อสร้างโรงเพาะเชื้อ ณ ที่ว่างด้านหลังของบ้านนายกษ ซึ่งอยู่ในบ้านปากบึงป้าย หมู่ที่ 6 รวมถึงซื้ออุปกรณ์ต่างๆ อาทิ ถังน้ำ แก๊ส หัวเชื้อ และนายกษ ยังสมทบทุนส่วนตัวทำขึ้นวางก้อนให้

“ผมให้ชาวบ้านลงแต่แรง ไม่ต้องลงเงิน เพราะต้องรอให้เห็นผลก่อน และให้ชาวบ้านเชื่อว่าทำได้” นายกษ กล่าว

จากเงินตั้งต้นครั้งนั้น กลุ่มสามารถผลิตก้อนเห็ดออกมาได้ 4,000 ก้อน รอ 45 วัน จนเชื้อเดิน แล้วกรีดจุกเพื่อรอเก็บดอกได้ราว 6 เดือน ผลผลิตส่วนหนึ่งแบ่งปันในกลุ่มสมาชิก ส่วนที่เหลือขายต่อให้ภรรยาขายกษ เพื่อนำไปจำหน่ายต่อ ในราคาไร่ชื้อกิโลกรัมละ 40 บาท

“ตอนนั้นเราได้เงินมาทั้งหมด 20,000 บาท เอาเข้ากองกลางไว้ขยายต่อ”

ต่อมาสมาชิกชาวบ้านหมู่ที่ 8 บ้านใต้แวนคลอง 14 เห็นว่าการเพาะเห็ดสามารถสร้างรายได้ จึงขยับขยายไปทำเองในพื้นที่ โดยทำเป็นโรงเปิดดอกเห็ด และรับซื้อก้อนเห็ดจากพื้นที่อื่นไปฟาง เนื่องจากโรงผลิตก้อนเห็ดที่หมู่ที่ 6 ยังไม่สามารถผลิตได้ตามความต้องการ

กระทั่งในเดือนสิงหาคม 2558 นายกษ มีโครงการ กยจ. จึงได้จัดสรรงบประมาณ 800,000 บาท เพื่อมาทำโรงผลิตก้อนเห็ดและโรงเพาะ กระจายไปยังจุดต่างๆ ทั่วตำบล

“เราได้เงินในปี 2559 นี้เอง ตามแผนเราจะทำโรงเห็ด 10 โรง กระจายทั่วตำบล โดยอยู่ที่หมู่ที่ 6 จำนวน 6 โรง เป็นโรงพักก้อน 2 โรง และโรงเปิดดอกอีก 4 โรง ส่วนหมู่อื่นๆ เป็นโรงเปิดดอกอย่างเดียว อยู่หมู่ที่ 8 จำนวน

1 โรง หมู่ที่ 2 จำนวน 1 โรง ตั้งอยู่ในโรงเรียน เพื่อให้ผลผลิตกลับเข้าสู่โครงการอาหารกลางวันสำหรับนักเรียน และหมู่ที่ 5 จำนวน 2 โรง โรงหนึ่งตั้งให้แก่คนพิการ อีกโรงให้แก่ผู้สูงอายุ” นายกษ ชัยณรงค์อิบาย

หากในอนาคตโรงเรือนแต่ละที่เรียบร้อย แต่ละหมู่ต้องรวมกลุ่มบริหารจัดการเอง เพื่อให้รายได้หมุนเวียนอยู่ภายในชุมชน

“ตอนนี้เท่าที่พูดคุยกันในคณะกรรมการกลุ่ม เราจะขายก้อนให้ทุกโรง ก้อนละ 5 บาท โดยโรงผลิตได้กำไร 2 บาท ส่วนหนึ่งเอาไปใช้บริหารจัดการ อีกส่วนจ่ายเป็นค่าแรง ซึ่งจะจ่ายให้วันละ 300 บาท ส่วนเด็กที่มาทำงานเราจะให้วันละ 100 บาท ใครมาท่าลงซื้อไว้แต่เงินยังไม่ได้นจนกว่าจะเปิดดอกขายแล้ว” นายกษ ว่า

ว่าแล้วเราขออนุญาตนายกษ เดินชม

โรงพักก่อนสักหน่อย โดยมี **ยูซุบ อะหมัด** และ **หทัยรัตน์ มะดี** สมาชิกกลุ่มคอยเป็นไกด์ให้

“ตอนนี้เราเพิ่งตั้งโรง ด้วยเพิ่งไต่บมาไม่นาน เลยยังมีแต่โรงพักก่อน ไว้ก่อนพวกนี้ใช้ได้ เราก็กายเข้าโรงเปิดดอก แล้วผลิตก้อนใหม่มาวาง” ยูซุบว่าขณะนำทางเราไป

ด้านหทัยรัตน์เล่าเสริมให้เราฟัง ขณะยืนประจันหน้ากับก้อนเห็ดที่เรียงรายอยู่ เธอว่าปัจจุบันกำลังการผลิตอยู่ที่ 3,000 ก้อน ต่อ 3 วัน เปิดทำการทุกวันศุกร์ถึงวันอาทิตย์

“เราใช้ซีลีเยอ 100 กิโลกรัม ผสมกับน้ำ 60 ลิตร กากน้ำตาล 1 กิโลกรัม ดีเกลือ 1 กิโลกรัม หัวเชื้อปุ๋ยปลาอินทรีจากทะเลเล็ก 1 ฝา ฮอริโมนเห็ด 1 ขวด จากนั้นเอาเข้าเครื่องผสมประมาณ 15 นาที พอได้แล้วนำมาตากลมทิ้งไว้ 1 คืน พอเข้ามาคายนามารถก้อนก้อนหนึ่งประมาณ 8 ซีด ใส่จุคคอก แล้วนำไป

นึ่งอีกประมาณ 7 ชั่วโมง พอหนึ่งเสร็จ พักให้เย็น ใส่เชื้อ แล้วเข้าโรงพักก่อนนาน 45 วัน เชื้อจะลามจนสังเกตเห็นทั้งก้อนเป็นสีขาว” หทัยรัตน์ว่า

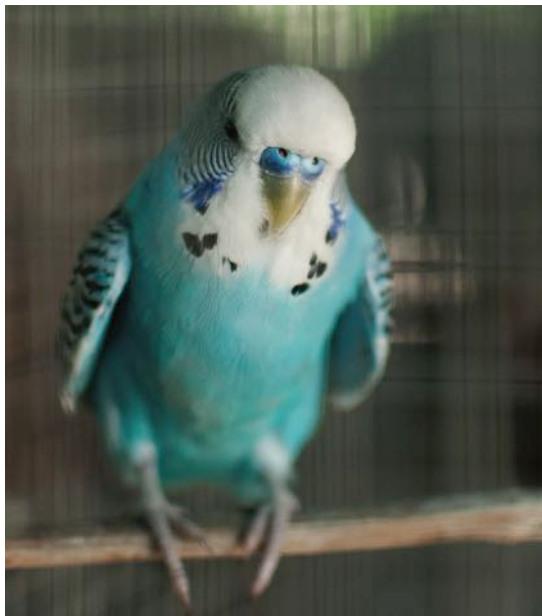
ก้อนเห็ดก้อนหนึ่งมีอายุประมาณ 5-6 เดือน โดยยูซุบว่า ในโรงเปิดดอกต้องพยายามไม่ให้โดนแดด หรือเจออากาศร้อน ระหว่างวันต้องคอยพ่นละอองน้ำบนก้อนเห็ด แต่ระวังอย่าให้น้ำเข้าบริเวณจุค เพราะเชื้อจะตาย

แม้กลุ่มเพาะเห็ดจะอยู่ในระยะเริ่มต้น แต่ก็มีชาวบ้านมาเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้นถึง 60 คนแล้ว และนายกฯ ยังมีแผนกระจายไปทั่วตำบล ในอนาคตอันใกล้

“เราอยากให้ชาวบ้านปรับเปลี่ยนวงจรชีวิต พอว่างนามาทำเห็ด เพื่อเป็นอาชีพเสริมสร้างรายได้ต่อเนื่อง โดยเฉพาะช่วงหน้าแล้ง ผมว่าจะช่วยได้มาก” นายกฯ ชัยณรงค์สรุป...

นกหงส์หยกนำสนนิก

สมนึก มินสี

ฟาร์มว่านี่เป็นกลุ่มอาชีพกลุ่มสุดท้ายที่
พาเรามาดู จากที่ผ่านๆ มา เรายอมรับว่าที่นี่
มีความหลากหลายด้านอาชีพมาก ผู้คนจึงมี
ทางเลือกมาก นับเป็นข้อได้เปรียบของคนชุมพล

บ้านของ **สมนึก มินสี** อยู่ในหมู่ที่ 8 บ้าน
ใต้แอนคลอง 14 ที่บ้านหลังนี้ไม่ใช่ที่อยู่อาศัย
ของชายชราอย่างเดียวน หากยังเป็นฟาร์ม
เพาะเลี้ยงนกหงส์หยกด้วย จากวันเริ่มต้น
จนวันนี้ เป็นเวลากว่า 30 ปีแล้ว ที่นำสมนึก
เพาะพันธุ์นกหงส์หยกส่งขาย

“ผมชอบนกตั้งแต่จำความได้ อายุ 7 ขวบ
ก็ปีนต้นไม้ห่านกมาเลี้ยงแล้ว” นำสมนึกว่า

ย้อนกลับไปโนวัยหนุ่ม นำสมนึกออกเดินทาง
หาประสบการณ์ ท้ามาตั้งแต่ไร่กาแฟ สวนทุเรียน
กระทั่งอยากหยุดชีวิตพเนจร จึงตัดสินใจ

กลับบ้าน ความที่ชอบนกก็เริ่มเก็บนกเอี้ยง
อีกา มาเลี้ยง จนวันหนึ่งมีโอกาไปได้ไปเห็น
นกหงส์หยกที่ตลาดนัดจตุจักรแล้วสนใจ จึงซื้อ
มาเลี้ยง และเริ่มศึกษา

นกหงส์หยกเป็นที่นิยม มีอยู่ด้วยกัน
หลายพันธุ์ หลังจากศึกษามาระยะหนึ่ง นำสมนึก
ให้ความสนใจสายพันธุ์อังกฤษ และสายพันธุ์
ฮอลแลนด์

“ลักษณะเด่นของพันธุ์อังกฤษ คือตัวใหญ่
แข็งแรง แต่ราคาแพง ส่วนใหญ่ใช้ประกวด
ปัญหาคือลูกไม่ตก ปีหนึ่งออกไข่ 3-4 คอก
คอกละ 1-2 ตัวเท่านั้น ต่างจากสายพันธุ์
ฮอลแลนด์ แม้จะตัวเล็ก ตายง่าย แต่ก็ราคาสูง
ออกลูกตก” นำสมนึกอธิบาย

ดารุณี เปลี่ยนภักดี

นำสมนึกจึงตัดสินใจซื้อนกหงส์หยก สายพันธุ์ฮอลแลนด์จากแหล่งเพาะพันธุ์ที่ คลอง 13 มา 3 ตัว เพื่อผสมกับนกหงส์หยก พันธุ์อังกฤษที่ซื้อมาจากสวนจตุจักร ทำให้ได้ นกหงส์หยกคล้ายสายพันธุ์ฮอลแลนด์ที่มีขนาดใหญ่กว่า แข็งแรงกว่า และลูกดก

“ผสมกันช่วงปีแรกเท่านั้น หลังจากนั้นมันผสมกันเอง ไม่ต้องไปหาสายพันธุ์ที่นำมาผสม ใหม่แล้ว”

นกหงส์หยกที่นำสมนึกส่งขายอยู่ทุกวันนี้ แม่พันธุ์ใหม่จะตกลูกคอกแรกตอนอายุ 3 เดือน หลังจากนั้นจะออกไข่ทุกเดือน คอกละ 6-7 ตัว แรกยังอายุยืน 7-8 ปี เหมือนกับสายพันธุ์อังกฤษด้วย

เห็นแบบนี้ต้องมีเคล็ดลับ ซึ่งระดับเซียนนก อย่างนำสมนึกนั้นไม่หวงอยู่แล้ว นำสมนึกว่า เริ่มจากการจับนกตัวผู้และตัวเมียที่มีอายุ 2 เดือนครึ่งมาจับเข้าคู่กัน จุดสังเกตตัวผู้

กับตัวเมียที่พร้อมผสมพันธุ์ให้ดูขนาดและสีของจมูก ตัวผู้จะมีขนาดใหญ่กว่า สีบริเวณขอบบนของจมูกจะเป็นสีฟ้าเข้ม ส่วนจมูกตัวเมียจะเป็นสีนวลขึ้น

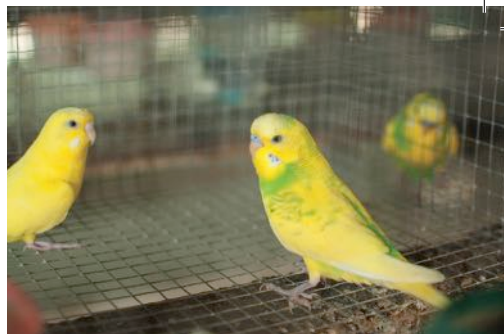
นำสมนึกจะจับคู่นกไว้ในกรง ซึ่งมีรังจากเปลือกมะพร้าวที่แกกทำอย่างประณีต ด้วยต้องประกบกับบนล่างให้พอดี นกจะได้อุ่นเวลาพักไข่

“ถ้าทิ้งไว้ระยะหนึ่งแล้วยังไม่ยอมผสม นั่นเพราะตัวเมียไม่ให้เข้าใกล้ มันจิก น่าจะเอากรรไกรตัดเล็บตัดปากตัวเมีย ที่นี้จิกไม่ได้ก็จะยอมให้ตัวผู้ทับ” นำสมนึกเผยเคล็ดลับอีกข้อ

ฤดูกาลเองก็มีผลเช่นกัน การผสมพันธุ์ในช่วงหน้าร้อนมีความเสี่ยงสูงที่ลูกนกจะออกมาพิการ เพราะนกหงส์หยกเป็นนกที่ไม่ชอบอากาศร้อน ชอบอากาศเย็นหรือชื้นๆ มากกว่า

“เดือนเมษายนจะได้ลูกลดลงถึง 60-70 เปอร์เซ็นต์ หลังจากนั้นปกติ แต่ถ้าช่วงที่ดีที่สุด

ต้องเป็นหน้าหนาว”

หลังจากทับกันเรียบร้อยแล้ว ตัวเมียจะตั้งไข่ น้ำสมนึกต้องคอยสังเกตว่าไข่มีเชื้อหรือไม่ โดยดูปฏิกิริยาของตัวเมีย หากไม่มีเชื้อ ตัวเมียจะเขี่ยไข่ออกจากรัง โดยไข่ที่มีเชื้อจะใช้เวลาฟักประมาณ 21 วัน หลังจากลูกนกออกมาแล้ว น้ำสมนึกต้องคอยเปิดรังดู เพื่อป้องกันไม่ให้แมงกหรือลูกที่แข็งแรงเหยียบตัวที่อ่อนแอตาย รวมถึงคอยดูแลเรื่องน้ำและอาหาร โดยที่นี้จะเลี้ยงนกด้วยข้าวฟ่าง เดิมทุกเช้าและเย็น เอาขึ้นนกออกจากรัง พอนกอายุครบ 15 วัน แยกไปอยู่คอกอนุบาล นกในช่วงอายุเท่านี้ปีกจะเริ่มตี พอบินได้ ส่วนหนึ่งเตรียมส่งขาย และอีกส่วนกันไว้สำหรับขายยพันธุ์ต่อไป

น้ำสมนึกมีร้านที่รับซื้อเป็นประจำที่ตลาดนัดจตุจักร เมื่อถึงเวลาทางร้านจะโทรมาแจ้งจำนวน และจัดส่งให้ในราคาส่งตัวละ 80 บาท ทางร้านจะไปบวกกำไรเพิ่ม และขาย

ตั้งแต่ 110-160 บาท ขึ้นอยู่กับขนาดของนก

“ธรรมชาติของนกหงส์หยกเป็นนกสวยงาม เลี้ยงไว้ดูเล่น หรือประกวด แต่สายประกวดต้องเป็นสายพันธุ์อังกฤษ และสายพันธุ์สวีตเซอร์แลนด์ ส่วนนกเล็กๆ แบบนี้ ไว้ขายให้คนทั่วไป ไม่ก็ส่งออกต่างประเทศไว้เป็นอาหารของเหยี่ยว” น้ำสมนึกว่า

ด้วยภูมิปัญญาอันโดดเด่นของน้ำสมนึกทาง อบรม.ชุมพลจึงเห็นเป็นโอกาส รวมกลุ่มสมาชิกขึ้น เพื่อให้ร้านสมนึกสอนวิธีการเลี้ยงนก เริ่มแรกมีสมาชิกเข้าร่วมประมาณ 10 คน ทาง อบรม.ชุมพลมอบนกจำนวน 100 คู่ ให้แก่กลุ่มเพื่อต่อยอดเป็นอาชีพใหม่ต่อไป

น้ำสมนึกพาเราเดินชมนก และหยิบรังที่เพิ่งมีนกตกลูกมาให้เราดู แต่ละตัวกำลังน่ารัก เราถามน้ำสมนึกว่า น้ำเลือกสีของนกได้ไหม แก้วผสมได้หมด เลือกสีตัวพ่อตัวแม่ แล้วรอธรรมชาติเผยความลับ...

สวัสดิการดีๆ มีที่ชุมพล

Welfare

จากเรื่องปากท้อง มาที่เรื่องของ
การแบ่งปันกันในชุมชน ฟาร์มหน้าเราไป
รู้จักกับกลุ่มสวัสดิการภายในตำบลชุมพล
ซึ่งกลุ่มต่างๆ เหล่านี้เป็นเครื่องมือที่ช่วย
ยกระดับคุณภาพชีวิตของคนตำบลชุมพล...

เรากำลังเดินทางไปที่บ้านของรองคะห้ คนที่เราเคยติดต่อก่อนมา ถ้ามพารำห้ดู เธอว่ารองคะห้เป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล ผู้มีบทบาทโดดเด่นเรื่องกิจกรรมจิตอาสา รวมถึงบทบาทของสตรีและครอบครัวประจำตำบลชุมพล

ตอนที่เรามาถึง รองคะห้กำลังรุ่นอยู่กับฐะ เราจึงได้มีโอกาสสำรวจบริเวณรอบๆ รองจัน เธอมีเวลามาพูดคุยกับเรา บ้านของรองคะห้มีไม้ใหญ่ค่อนข้างมาก เรามากระจุกอยู่ที่โต๊ะหิน ได้ต้นท้อที่กำลังมีลูกตกและเริ่มสุกคาคัน จูพินลองหยิบลูกสุกที่ตกอยู่ที่พื้นมาให้เราชิม เนื้อคล้ายแป้ง มีรสหวานอ่อนๆ อร่อยดี

“เป็นท้อพระราชทาน หายากนะ” รองคะห้ว่า

เราทักทายกัน ชื่อจริงของรองคะห้คือ **จิตรรา มะหะหมัดยุดชบ** เป็นรองนายก อบต.ชุมพล อย่างที่รู้จักกัน และประธาน อพม. ด้วยแล้วยังมี **สุนันท์ ศรีวิสัย** นักพัฒนาชุมชน มาร่วมพูดคุยด้วย

รองคะห้เล่าให้ฟังว่า อพม. นี้เกิดขึ้นเนื่องจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีนโยบายส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในทุกหมู่บ้าน เพื่อเป็นกลไกในการดำเนินงานตามภารกิจของกระทรวง

“ภารกิจที่ว่าคือ ชี้เป้า เฝ้าระวัง และเดือนภัยทางสังคม รวมทั้งสำรวจ จัดเก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่เชิงลึก เพื่อประโยชน์

ในการดำเนินงานของ อพม. และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ทันที”

สุนันท์ว่าหลังรับนโยบาย จึงเริ่มมีการจัดตั้งในปี 2553 อาศัยกลุ่มผู้ที่มีจิตอาสาในชุมชน อย่างน้อยหมู่บ้านละ 1 คน ส่วนใหญ่เป็น อสม. กันด้วย โดยมีรองคะห้เป็นแกนนำหลัก ประสานงานระหว่างชุมชนกับพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครนายก (พมจ.)

จากนั้นทีม อพม. ได้ลงพื้นที่สำรวจผู้ป่วยติดเตียง ผู้พิการแบบแยกประเภทชัดเจน ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุที่ไม่มีคนดูแล จำแนกเป็นรายบุคคล

“ตอนนั้นเราพบผู้สูงอายุ 598 คน ผู้พิการ 118 คน ผู้ป่วยติดเตียงราว 18 คน โดยทาง พมจ. มีใบสำรวจให้เรานับที่กข้อมูลเพื่อทำเป็นแฟ้มประวัติเก็บไว้ รอเวลาที่ทาง พมจ. มีงบประมาณ หรือมีความช่วยเหลือด้านอื่นๆ จะได้ประสานและเทียบเคียงข้อมูล เพื่อให้การช่วยเหลือเป็นรายไป นอกจากนี้ทาง พมจ. จะส่งแบบสำรวจให้ อพม. ทำทุกปี โดยในช่วงเดือนพฤษภาคม ทาง อพม. ต้องส่งแบบสำรวจนี้คืนให้ พมจ. แล้ว” นักพัฒนาชุมชนอธิบาย

เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น สุนันท์ยกตัวอย่างในปี 2558 ทาง พมจ. มีงบประมาณมา 20,000 บาท ต้องการช่วยเหลือที่อยู่อาศัยทาง อพม. จึงเลือกผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคมมาหนึ่งกรณี แล้วส่งให้ทาง พมจ. อนุมัติ

สุนันท์ ศรีวิลัย

จิตรา มะหะหมัดยูซบ

“แต่ที่นี้เงิน 20,000 บาท ซ่อมบ้านหรือสร้างใหม่ไม่พอหรอก เราเลยขอทางมัสยิดผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. ช่วยกันสมทบซื้อของมาทำบ้านใหม่ แล้วให้ของกินของใช้ส่วนหนึ่ง โดยเป็นกรณีของ **หวังเล็ก แซมิ** เป็นทั้งผู้พิการ ผู้สูงอายุ และอยู่คนเดียว อาศัยที่ชลประทานอยู่สภาพบ้านที่อยู่ก็ลำบากเต็มที” นักพัฒนาชุมชนเล่า

อีกกรณีหนึ่งคล้ายคลึงกัน คือ พมจ. มีงบประมาณมาเพิ่มอีก 20,000 บาท ครั้งนี้เป็นของ **มารีดีะ มินศรี** ซึ่งเดินไม่ได้ แต่อยู่บ้านยกใต้ถุนสูง ไม่สามารถเดินลงมาได้ ต้องใช้เปลหาม เลยต้องปรับปรุงใต้ถุนให้สามารถอยู่อาศัยได้ มีทั้งห้องนอน ห้องน้ำ

รองตะห์เสริมต่ออีกว่า เวลาที่มีกิจกรรมผู้นำจะมาช่วยกัน ทั้งผู้นำฝ่ายบริหาร ฝ่ายปกครอง กระทั่งผู้นำทางศาสนา ลงทั้งเงินทั้งแรง ซึ่งถือเป็นจุดแข็งของตำบลชุมพล

นอกเหนือจากภารกิจที่กล่าวมาแล้ว พมจ. ยังเป็นกำลังหนึ่งในการประชาสัมพันธ์ศูนย์บริการคนพิการของ พมจ. ซึ่งจะช่วยอธิบายขั้นตอนการขึ้นทะเบียนขอบัตรประจำตัว หรือ

กรณีต้องการความช่วยเหลือ รวมถึงขั้นตอนการรับรองผู้ดูแลคนพิการ ที่ต้องมีผู้ใหญ่บ้านรับรองว่าดูแลคนพิการจริง

แล้วขณะนั้นรองตะห์ก็นึกขึ้นได้ว่า ทาง พมจ. ยังมีเงินช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 5 กรณี กรณีละ 2,000 บาท ซึ่งทาง อพม. ต้องสำรวจผู้ด้อยโอกาสที่มีรายได้น้อย เพื่อรับเงินช่วยเหลือนี้

จากการทำงานด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจเพื่อช่วยเหลือทำให้รองตะห์ได้รับรางวัลอาสาสมัครดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี 2558 เนื่องในโอกาสวันสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ และวันอาสาสมัครไทย พ.ศ.2558 จากคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ล่าสุดในปีนี้ อพม. ก็มีเรื่องน่ายินดี เมื่อได้รับเงินช่วยเหลือปี 2559 จากกาชาดจังหวัดมา 20,000 บาท ซึ่งจะนำไปสมทบกับที่ได้มาจาก พมจ. อีก 20,000 บาท เพื่อนำไปซ่อมหรือสร้างบ้านให้กับผู้ยากไร้อีกหนึ่งครอบครัว...

ศูนย์พัฒนาครอบครัว ในชุมชนตำบลชุมพล

สุภาภรณ์ เจ๊ะมิน

พื้นฐานของสังคมมีสุข ต้องเริ่มจากรากฐานที่มั่นคงของครอบครัว นั่นเป็นที่มาว่าทำไมรัฐบาลจึงมีนโยบายให้ภาคส่วนต่างๆ จัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว เรายังอยู่ที่เดิม ณ ที่ทำการ อบต. ชุมพล ด้วย จิตรา มะหะหมัดยูซบ ยังคงรับบทเด่น เพราะเป็นประธานศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน ตำบลชุมพล

จิตราเล่าให้ฟังว่า ราวปี 2553 ทางพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด นครนายก ในฐานะผู้รับนโยบายโดยตรง ได้ประสานงานมายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้จัดตั้งศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนขึ้น “ตอนนั้น พมจ.เรียกประชุมท้องถิ่น จากนั้น ก็มีคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก ออกมา ให้เราจัดตั้งศูนย์และตั้งคณะทำงาน ซึ่งเป็นตัวแทนจากทั้งท้องถิ่น ท้องที่ อสม.

อพม. โดยเฉพาะ อสม.ถือว่าเป็นกลไกสำคัญ เพราะมีข้อมูลครัวเรือนอยู่ในมือ” จิตราว่า

เราฟังถึงตรงนี้ยังงุนงงอยู่ว่าศูนย์นี้ทำงานอย่างไร ทาง สุภาภรณ์ เจ๊ะมิน รองประธานศูนย์ และอำพร แสงสว่าง เทร่ญญิกศูนย์ จึงช่วยกันเล่าโดยยกเรื่องครอบครัวหนึ่ง ซึ่งพ่อทำร้ายลูก

“กรณีนี้เรื่องไปถึงมูลนิธิปวีณา หงสกุล ก่อน แล้วทางมูลนิธิแจ้งไปยังจังหวัด จังหวัดประสานงานมายังศูนย์ เราจึงลงไปดูในพื้นที่ ว่ามีความรุนแรงจริงหรือไม่ แล้วรายงานกลับไปจังหวัด ทางจังหวัดจะส่งคนมาร่วมลงพื้นที่ ดูว่าสามารถแก้ไขปัญหาในครอบครัวนี้ได้หรือไม่ เพื่อไม่ให้เขาแตกแยก ซึ่งกรณีนี้เราใช้คนที่เขาไว้ใจ เพื่อให้ยอมพูดคุยไกลเกลียพอไกลเกลียได้แล้ว เราก็ต้องร่างข้อตกลง หลังจากนั้นเราคอยติดตามผลว่าเขาปรับเปลี่ยน

สุนันท์ ศรีวิสัย และ จิตรา มะทะหมัดยุดบ

พฤติกรรมหรือไม่ ซึ่งไม่ได้มีแค่เราเท่านั้น แต่สังคมรอบข้างก็ช่วยดูด้วย” สุนันท์ฉายภาพวิธีแก้ปัญหาคว่าๆ

นอกจากเรื่องทำร้ายร่างกายในครอบครัว ศูนย์ยังช่วยดูแลกรณีผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ก่อนวัย บางครอบครัวมีความคิดจะนำเด็กออก ซึ่งศูนย์ฯ พยายามแก้ปัญหาด้วยการยกหลักศาสนาเข้ามาเกลี้ยกล่อม และชี้ให้เห็นว่าปัจจุบันสังคมให้โอกาสคนที่มีปัญหาเรื่องนี้มากขึ้น อย่างเด็กผู้หญิงบางคน แม้จะมีบุตรก็สามารถเรียนหนังสือได้ และมีชีวิตที่ดีขึ้นได้ พอผู้ปกครองเข้าใจ ตั้งสติได้ ก็ร่วมกันหาทางออกที่ดีที่สุด

ไม่นานนักวงสนทนาของเราก็มียกเพิ่มอีกหนึ่งคน คือ สุนันท์ ศรีวิสัย นักพัฒนาชุมชนที่ตามมาสมทบ และช่วยขยายความต่อในทันทีว่า ปัญหาเรื่องท้องก่อนวัยมีหลายกรณี

โดยทาง อบต.ชุมพล พยายามหาทางป้องกันประสานกับครูในโรงเรียน เพื่อให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา

“บางครั้งต้องไปขอถุงยางอนามัยจากโรงพยาบาล เพื่อให้เด็กเรียนรู้วิธีป้องกัน อย่างหลักศาสนาอิสลามเขาห้ามมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยเรียน ห้ามป้องกัน ห้ามทำหมันด้วย แต่สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในวันนี้ เราต้องยอมเพื่อป้องกันปัญหา และขอให้แกนนำในพื้นที่ไปพูดคุย เพื่อให้ชาวบ้านรู้ว่าเราไม่ได้ทำลายศาสนา แต่เราต้องการป้องกัน เพราะจากข้อมูลของจังหวัดนครนายก มีเด็กอายุ 9 ขวบตั้งครรภ์ และบางครั้งปัญหาไม่ได้มาจากเด็ก แต่มาจากผู้ใหญ่ เช่น เด็กถูกข่มขืน เราต้องให้เขาได้เรียนรู้ เพื่อเป็นเกราะป้องกันตัวเอง” นักพัฒนาชุมชนว่า

อำพร แสงสว่าง

อย่างไรก็ดี การแก้ปัญหาหลายๆ อย่างถือเป็นเรื่องปลายทางและไม่ยั่งยืน ฉะนั้น ศูนย์จึงพยายามอย่างหนักที่จะปลูกฝังเรื่องความอบอุ่นภายในครอบครัวตั้งแต่ต้น โดยจัดอบรม รวมถึงทำกิจกรรมนอกสถานที่ เพื่อให้ครอบครัวได้แสดงความรักต่อกัน

ในเรื่องดังกล่าวนี้ จิตราว่าศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน ตำบลชุมพล ได้รับงบประมาณจากสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

“ในปีนี้ (2559) เราจัดกิจกรรมเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็ก เยาวชน และสมาชิกครอบครัว เพื่อถ่ายทอดความรู้เรื่องอนามัยเจริญพันธุ์

ทักษะการใช้ชีวิตในวัยรุ่น การรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ การพูดคุยกับบุตรหลานวัยรุ่น และกิจกรรมสร้างสัมพันธ์ภาพภายในครอบครัว ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อลดความขัดแย้ง และส่งเสริมวิถีความเป็นประชาธิปไตยในครอบครัว” ประธานศูนย์ฯ เล่า

ผลจากการดำเนินงานอย่างจริงจัง ทำให้ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน ตำบลชุมพลได้รับรางวัลมากมาย อาทิ ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนระดับดีเด่น ต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2555-2558 จากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมทั้งยังผ่านเกณฑ์การประเมินตำบลเข้มแข็งไร้ความรุนแรง เมื่อปี 2557 อีกด้วย...

พวกเขาเข้าใจตั้งชื่อกองทุนวันละบาท ของตัวเอง ฟังดูลงตัว 'กองทุนสี่สี' ซึ่งก็คือ กองทุนวันละบาทอย่างที่เรเคยพบในที่อื่น หรือในชื่อกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนั่นเอง โดยภาพรวมของกองทุนในแต่ละที่มีความเหมือนกัน หากในรายละเอียดปลีกย่อยยังมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง

เรานั่งอยู่ที่ที่ทำการของกองทุน ซึ่งคือ อบต.ชุมพล โดยมี **ประพาส เสนีพงษ์** เลขาธิการ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลชุมพล **จิตรา มะทะหมัดยุด** รองประธานกองทุนฯ และ **ประอร วันหวัง** ผู้ช่วยเหรัญญิกกองทุน ทั้งสาม จะมาบอกเล่าเรื่องราวของกองทุนให้เราฟัง

จุดเริ่มต้นของกองทุนแห่งนี้เกิดจากการไป ศึกษาดูงานในพื้นที่อื่น และเริ่มมีการประชุม เพื่อหาแนวทางการพัฒนา กระทั่งที่ประชุมมีมติ ร่วมกันให้จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล ชุมพลขึ้น เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2551 มีสมาชิกรุ่นแรก 100 คน จากทั้ง 8 หมู่บ้าน ในตำบล

"สมาชิกต้องออมเงินวันละ 1 บาท แต่เรา เก็บปีละครั้ง ครั้งละ 365 บาท ช่วงเริ่มต้น มีปัญหาหลายเรื่อง ด้วยเรายังมีประสบการณ์น้อย ไม่รู้ว่าจะจัดสวัสดิการอย่างไรจึงจะเหมาะสม และทำให้กองทุนอยู่รอด" ประพาสเล่า

จับใจความต่อมาว่า ในครั้งนั้นคณะกรรมการ ร่างระเบียบการจ่ายสวัสดิการเสียชีวิตในวงเงิน ที่สูงเกินไป โดยให้รายละ 10,000 บาท ทำให้

ได้ปีหนึ่ง ปรากฏว่าเงินในบัญชีกองทุนเหลือ 0 บาท จนเรื่องไปถึงคณะกรรมการกองทุน สวัสดิการชุมชนระดับจังหวัด ที่ต่อมาได้เข้ามา รับฟังปัญหา และให้ข้อเสนอแนะว่าควรปรับ สวัสดิการใหม่ โดยเฉพาะกรณีเสียชีวิต ให้ทำ เป็นขั้นบันได

หลังจากปรับเปลี่ยนแล้ว กองทุนจึงเริ่ม ฟิ้นตัว โดยจิตราเล่าต่ออีกว่า กองทุนดำเนินการ มาระยะหนึ่ง จนวันที่ 11 ตุลาคม 2555 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัด สวัสดิการสังคมแห่งชาติก็รับรองให้ที่เป็น องค์การสวัสดิการชุมชน เพื่อให้สามารถตอบรับ นโยบายกองทุนสวัสดิการ 3 ขาของรัฐบาล ที่เกิดจากการสมทบของ 3 ภาคส่วน ได้แก่รัฐ ท้องถิ่น และประชาชน โดยที่ผ่านมากองทุนนี้ ได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาลมาแล้ว 4 ครั้ง ตั้งแต่ปี 2554-2557

ปัจจุบันกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลชุมพล มีสมาชิก 528 คน จัดสวัสดิการหลากหลาย ครอบคลุมตั้งแต่เกิดจนตาย โดยคนที่ใช้สิทธิ์ ได้ต้องเป็นสมาชิกอย่างน้อย 45 วัน แต่สำหรับ กรณีเสียชีวิต แค่ 30 วันก็ใช้ได้

จิตราเสริมอีกว่า กองทุนจะเปิดรับสมัคร สมาชิกปีละ 1 ครั้ง ในช่วงระหว่างเดือน มกราคมถึงเดือนมีนาคม มีค่าสมัครแรกเข้า 20 บาท คุณสมบัติของผู้เข้าเป็นสมาชิก ต้องเป็นคนตำบลชุมพลที่มีอายุไม่เกิน 70 ปี

ส่วนสวัสดิการของกองทุนฯ ประอร

จิตรา มะหะหมัดยูซุบ

ประอร วันทวง

แจกแจงให้ฟัง ไล่ตั้งแต่ 1) กรณีคลอดบุตร สมาชิกจะได้รับสวัสดิการ 500 บาท บวกกับ ค่าเดินทาง 300 บาท 2) ด้านศาสนา กรณี อุบสมบทหรือเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ ได้รับสวัสดิการ 1,000 บาท 3) งานมงคลสมรส ของสมาชิกหรือบุตร ได้รับเงิน 1,000 บาท ครอบครัวละไม่เกิน 1 ครั้ง 4) กรณีเจ็บป่วย ต้องนอนโรงพยาบาล กองทุนมอบเงินคืนละ 100 บาท ปีละไม่เกิน 15 คืน และให้ค่าพาหนะ ด้วย 300 บาท ปีละ 1 ครั้ง 5) ทุนการศึกษา สมาชิกระดับก่อนวัยเรียนถึงประถมศึกษา ครั้งละ 500 บาท ระดับมัธยมศึกษา ครั้งละ 700 บาท และระดับปริญญาตรี ครั้งละ 1,000 บาท 6) กรณีที่พักอาศัยประสบ ภัยพิบัติ แล้วยังไม่ได้รับความช่วยเหลือจาก หน่วยงานรัฐ กองทุนจะให้เงินยืมไปใช้บรรเทา

ประพาส เส็นพงษ์

ความเดือดร้อนก่อน สูงสุดไม่เกิน 10,000 บาท และต้องชำระคืนภายในระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี 7) การเข้าสู่นิต ได้รับสวัสดิการ 500 บาท และ 8) กรณีเสียชีวิต กองทุนจะจ่ายค่าชดเชย การเสียชีวิตตามอายุของสมาชิก คือ 1-29 วัน คืนเงินค่าสมัคร 365 บาท กรณี 30 วัน ถึง 1 ปี มอบให้ 3,000 บาท ครบ 2 ปี มอบให้ 4,000 บาท และมอบเพิ่มขึ้นปีละ 1,000 บาท แต่ไม่เกิน 10,000 บาท และหากสมาชิก เป็นชาวมุสลิมยังคงได้รับมอบผ้าขาว แต่ถ้า เป็นคนพุทธ จะได้รับเป็นหรีดพัดลม

นอกจากนี้กองทุนยังเป็นแกนหลักในการ จัดพื้นที่กิจกรรมดีเกอูลู โดยช่วยประสานงาน กับหน่วยงานภาครัฐเพื่อขอทุนในการดำเนิน โครงการ จนคณะลิขของตำบลมีชื่อเสียง โด่งดังและได้รับการยอมรับในระดับประเทศ

ที่สำคัญยังรวมภาคีเครือข่ายต่างๆ ในพื้นที่ อาทิ อาสาสมัครพัฒนาสังคม พัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด อาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในการตรวจเยี่ยม ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสอยู่เป็นประจำ

ผลจากการดำเนินการไม่เพียงสร้างความ เข้มแข็งให้ชุมชน แต่กองทุนนี้ยังเป็นความ ภาคภูมิใจของคนในพื้นที่ ยืนยันได้จากรางวัล องค์การที่มีกิจกรรมทางสังคมดีเด่น จากสภา สังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2558 และรางวัลโครงการต้นแบบ ระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ จากโครงการดีเกอูลูกับการอนุรักษ์ และสืบสานมรดกทางวัฒนธรรม เมื่อปี 2557...

เพราะเราต้องการเรียนรู้

Live & Learn

A woman in a pink shirt is leaning over a young child in a colorful floral shirt. They are in a library or reading area with pink shelves. A sign on the shelf says "พื้นที่หนังสือ" (Book Area). The woman is looking at the child, who is looking at a book. There are other people in floral shirts sitting on the floor around them.

การเดินทางของเรา ณ ตำบลชุมพล
ใกล้มาถึงบทสรุปเข้าไปทุกที ที่ผ่านมามีเราได้รู้
หลายเรื่อง ได้แรงบันดาลใจดีๆ นับเป็น
ประสบการณ์ที่แปลกใหม่ ก่อนบอกกล่าวอย่าง
เป็นทางการ เรายังมีนัดอีกหลายที่ และเชื่อมั่น
อย่างยิ่งว่าจะมีเรื่องราวดีๆ รอเราอยู่อีก
แค่ปล่อยให้จู่พินและพาร่าพาเราไป...

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านท่าบ

รถจอดเทียบประตูรั้วของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านท่าบ เราเดินเข้าไปยังประตูรั้วที่เปิดแง้มไว้เป็นช่อง ภาพแรกที่เห็นเป็นอาคารเรียนสองหลัง ทางขวามือแลดูเก่ากว่า มีสีซีขาวสด ส่วนทางซ้ายมือมีสีน้ำเงิน เราพบกับ**ครูน้ำฝน ปิ่นแก้ว** ครูผู้ดูแลเด็ก เธออยู่ในชุดเสื้อชมพูตามวันและกระโปรงดำ และ**สุนันทา สมาน** ครูผู้ดูแลเด็กอีกท่าน เธออยู่ในชุดแต่งกายของชาวมุสลิม คลุมฮิญาบพร้อมสรทพ

ครูสุนันทาทพาเราไปนั่งที่โรงอาหาร ซึ่งตั้งอยู่ชิดกับอาคารเรียนหลังสีซีขาวสด เราเริ่มถามที่มาที่ไปของศูนย์แห่งนี้ เธอว่าเป็นแนวคิดของ**ทองหล่อ แก้วสวัสดิ์ลาภ** อดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 **ปรีชา แสงอรุณ** ครูใหญ่โรงเรียนบ้านท่าบ ที่อยากให้มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใกล้บ้าน ในการนั้นทั้งสองได้ร่วมกับ **แจลัม วันทวง** ครูโรงเรียนบ้านท่าบ ทดลองเปิดศูนย์พัฒนา

เด็กเล็ก ใช้อาคารโรงอาหารของโรงเรียนบ้านท่าบเป็นสถานที่เรียนชั่วคราว โดยรับเด็กอายุระหว่าง 3-6 ปีเข้ามาดูแล

ถ้าฟังอาคารเรียนที่ใช้อยู่ไม่อาจตอบสนองความต้องการได้เพียงพอ นั่นจึงเป็นที่มาให้กลุ่มแกนนำเสนอของบประมาณจาก โครงการสร้างงานในชนบท (กสช.) จากสภาตำบลชุมพล และได้รับงบประมาณมา 180,000 บาท รวมกับเงินบริจาคจากผู้ปกครองและผู้มีจิตศรัทธาอีก 12,000 บาท เพื่อสร้างอาคารเรียนหลังแรกบนที่ดินที่ว่างอยู่ของโรงเรียนบ้านท่าบ ซึ่งเป็นหลังที่อยู่ด้านขวาในปัจจุบัน

“สร้างเสร็จและเปิดทำการปี 2528 ที่นี่พิเศษตรงที่เป็นศูนย์สองศาสนา ส่วนใหญ่เป็นเด็กจากบ้านท่าบ หมู่ที่ 1 บ้านชุมพล หมู่ที่ 5 และบ้านปากบึงป่า หมู่ที่ 6 แรกนั้นมีเด็กเฉลี่ยปีละ 60 คน มีครูแค่คนเดียว แต่ไม่ใช่พื้นะ” ครูน้ำฝนว่าพลางหัวเราะ

(ขวา) ครูนิสาฝน ปิ่นแก้ว

สุนันทา สมนาน

ต่อมาในปี 2537 มีการก่อสร้างอาคารเพิ่มเติมอีกหนึ่งหลัง เป็นอาคารสีเขียวสด ด้านขวามือตั้งที่เห็นกันอยู่ในปัจจุบัน กระทั่งในปี 2558 องค์การบริหารส่วนตำบลชุมพลให้งบ 1,500,000 บาท เพื่อปรับปรุงอาคารหลังเดิม เป็นอาคารสีน้ำเงินดังที่เห็นในเวลานี้

ครูน้ำฝนเล่าต่อว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งนี้แต่เดิมสังกัดกรมพัฒนาชุมชน แต่ได้ถ่ายโอนมายังท้องถิ่น เมื่อปี 2545 ปัจจุบันเปิดรับเด็กตั้งแต่ 2.6 ขวบ ถึง 3.11 ขวบ ถ้าอายุ 4 ขวบขึ้นไป ให้ไปเข้าชั้นอนุบาลที่โรงเรียนบ้านท่าบ

“เราแบ่งเด็กตามลำดับที่มาสัคร เพราะถ้าถ้าแบ่งตามอายุ สักส่วนเด็กจะห่างกันเกินไป เด็กที่ไม่เต็มสามขวบมีแค่ 12 คน ส่วนเด็กสามขวบขึ้นไปมีถึง 28 คน เราเลยต้องคละอายุกัน แบ่งเป็น 2 ห้องเรียน” ครูน้ำฝนว่า

ที่นี่เปิดรับสมัครเด็กในเดือนเมษายน เปิดเรียนกลางเดือนพฤษภาคมจนถึงสิ้นเดือน

มีนาคม มีปิดเทอมเดือนตุลาคม 15 วัน เพื่อให้ครูได้สรุปพัฒนาการเด็ก

เมื่อถ่ายโอนมาแล้ว กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้อุดหนุนงบประมาณรายหัวผ่าน อบต.ชุมพล ครอบคลุมค่าอาหาร นม เอกสารการศึกษา รวมถึงหลักสูตรที่ใช้ 4 สาระการเรียนรู้ ตั้งแต่เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก สอดแทรกผ่าน 6 กิจกรรมส่งเสริมทักษะ ตั้งแต่กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา

หากที่โดดเด่นของศูนย์ฯ แห่งนี้ คือการส่งเสริมการเรียนรู้สองศาสนา เด็กที่นี่จะได้เรียนรู้เกี่ยวกับภาษาและหลักปฏิบัติของศาสนาอิสลาม

“เราสอนให้เด็กรู้จักพยัญชนะภาษาอาหรับ เพื่อให้เด็กพร้อมไปเรียนต่อที่โรงเรียนบ้านชุมพล โรงเรียนบ้านท่านบ สอนหลักการใช้ชีวิตประจำวัน ซึ่งเด็กพุทธก็ได้เรียนรู้วิถีอิสลามไปด้วย” ครูน้ำฝนเล่า

ครูสุนันทาเพิ่มเติมอีกว่า ที่ศูนย์ฯ ส่งเสริมให้เด็กรู้จักการออม โดยขอความร่วมมือผู้ปกครองฝากเงินให้เด็ก พอเวลาถึงสิ้นเดือนครูสุรพยอมเงิน แล้วให้ผู้ปกครองเซ็นรับทราบ พอถึงสิ้นปี ให้เด็กที่ต้องย้ายเข้าสู่โรงเรียนเบิกไปใช้ในการศึกษาต่อ

“ตอนประชุมเราบอกเบิกไม่ได้ แต่บางที่เขาเดือดร้อนก็มาเบิกก่อน มีเป็นส่วนน้อย ครูมีสมุดออมทรัพย์เด็ก โดยส่วนมาก จะให้ฝากทุกวันเท่าๆ กัน จะได้ไม่ลืบทัน” ครูสุนันทาเล่า

ความโดดเด่นอีกอย่างคือการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ที่ต่างคอยช่วยเหลือศูนย์ฯ ไม่ว่าจะเป็นแรงหรือเป็นทุนทรัพย์ ครูสุนันทายกตัวอย่างว่า ในวันเด็กผู้ปกครองช่วยเหลือเงินจัดงานส่วนหนึ่ง หรือในวันลอยกระทงผู้ปกครองที่เป็นคนพุทธจะมาสอนเด็กทำกระทง

ว่าแล้วครูทั้งสองคนก็เชิญชวนเราเข้าไปดูการเรียนการสอน ว่าแต่เด็กเข้าเรียนกันก็โมงเราถามขึ้น

“ครูมายืนรับเด็กตั้งแต่ 7.30 น. เริ่มส่งตั้งแต่ 15.00 น.” ครูน้ำฝนตอบ

เราเดินทักทายเด็กน้อยที่ตอนนี้เริ่มกลัวด้วยเราเป็นคนแปลกหน้า พร้อมกับถือวัตถุแปลกๆ ในมือ เป็นกอลังตัวใหญ่ ดีว่าตอนที่ลั่นซัดเตอร์เด็กไม่ร้อง บางที่ได้ยินเสียงวิ่งหนีเลย

“เราเพิ่งเปิดได้ไม่กี่วันเอง ยังเขินอยู่ ลองผ่านไปสักเทอมสิ จะวิ่งเข้าหาเองเลย” ครูน้ำฝนว่า...

อุ้มคนดีสู่สังคม

เหมือนเราจะมินัดกับอุ้มอรรถ คิดว่าเรา
ฟังไม่ผิดนะ

พาร่าห์ว่านี่ไม่ใช่อุ้มอรรถธรรมดา แต่เป็น
พื้นที่แห่งโอกาสที่เปิดให้ใครหลายคนที่สังคม
ไม่ยอมรับแล้ว ได้เข้ามาเรียนรู้ทักษะวิชาชีพ
จากของจริง

อุ้มแห่งนี้อยู่ริมถนนลำลูกกา หลังศาลากลาง
สี่เงินเด่นเป็นสง่า **อุ้มอด อับดุลเลาะ** เจ้าของ
อุ้มแห่งนี้เดินออกมาต้อนรับเรา และเขายังเป็น
ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 บ้านปากคลอง 15

อุ้มอดหรือที่ใครต่อใครเรียกว่าผู้ใหญ่หมัด
เห็นเด็กในตำบลหลายคนติดยาเสพติด บ้าง
เป็นเด็กแว้นมอเตอร์ไซด์ ใครต่อใครต่างมอง
ว่าไม่มีอนาคต แต่ตัวเขามองตรงกันข้าม และ
อยากหยิบยื่นโอกาส โดยให้มาทำงานที่อุ้มของ
ตัวเอง

สำหรับอุ้มแห่งนี้ เป็นอุ้มที่ให้บริการรถแบ็คโฮ
รถลิสต์ รถเกี่ยวข้าว แก่ชาวบ้านทั้งในและ
นอกพื้นที่ และมีบริการซ่อมรถประปราย

“ผมเริ่มมาจากการซื้อรถเก่ามาซ่อม และ
นำไปให้เช่า หรือขายต่อ แต่ตอนนั้นคนใน
ตำบลชุมพลไม่มีใครขับรถพวกนี้เป็น ผมเลย
ต้องไปจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ ซึ่งมักจะ
เบี้ยงาน เชิดเงิน และลักขโมย” ผู้ใหญ่หมัดว่า
เด็กที่เข้ามาทั้งหมด ผู้ใหญ่หมัดเป็นคนสอน
อยู่กับพวกเขาทั้งวัน กินข้าวร่วมกัน โดย
ผู้ใหญ่หมัดจะคอยสังเกตว่าเด็กแต่ละคนชอบ
สิ่งไหน แล้วให้เขาได้หัดในสิ่งที่ชอบ

“อยากขับแบ็คโฮ ผมให้เขาลองเล่นทั้งวัน
สอนล้าง สอนให้ขยับเครื่องบ้าง เขารู้สึก
เหมือนได้ขับหุ่นยนต์ ที่สำคัญผมมีค่าแรง
ให้เขาตามสมควร”

เยาวชนหลายคนมาอยู่กับผู้ใหญ่หมัด
ต่างเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น พวกเขาเริ่มมี
การเก็บออม ทางพ่อแม่ก็ดีใจว่าลูกไม่เป็น
ภาระของสังคม มีงานมีการเป็นช่างเชื่อมได้
ขับรถลิสต์ได้ หรือคนไหนที่มีความสามารถ
ทำงานในอุ้มได้ ผู้ใหญ่หมัดจะรับเข้าทำงาน
จริงจัง

อู๋ม๊าด อับดุลเลาะ

ผู้ใหญ่หมดเผยเคล็ดลับในการปกครอง เขาใช้หลัก ‘จับเข้าคุ้ยกันในวงข้าว’ โดยทุกกลางวัน ภรรยาของผู้ใหญ่จะทำอาหารเลี้ยง ซึ่งผู้ใหญ่จะใช้โอกาสนี้สอนเด็กแต่ละคนว่า ควรจะประพฤติตัวอย่างไร โดยมีกฎเหล็กอยู่ข้อหนึ่ง คือห้ามข้องแวะกับยาเสพติด และกลุ่มสังคมเดิมๆ ด้วยไม่ยอมให้กลับไปอยู่ในวังวนเดิมอีก

“เด็กทุกคนที่เข้ามาต้องสมัครใจ พ่อแม่ต้องมาด้วย มาแล้วต้องจริงจัง เพราะผมเสี่ยงแข็งเลย ผมสอนให้อยู่เป็นครอบครัว ถ้าชอบพอทำงานก็อยู่ยาว ถึงเวลาชอบสาวก็ให้ทองให้ยืมเงินสินสอดเลย”

รายได้ของเด็กแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับความสามารถ ถ้ามาฝึกงาน ผู้ใหญ่หมดให้ค่าแรง 150 บาทต่อวัน สำหรับคนที่ช่วยงานได้บ้าง เช่น ล้างรถ ส่งกุญแจ ส่งเครื่องมือ แต่ถ้าทำงานเชื่อมเป็น ถอดเครื่องมือได้ ขับรถแบ็คโฮได้ ค่าแรงอยู่ที่วันละ 300 บาท ส่วนคนไหนที่ทำงานตามสั่งได้ โดยไม่ต้องมีผู้ช่วยแล้ว อยู่วันละ 400-500 บาท

“คนไหนขับรถแบ็คโฮเก่ง ผมให้ชั่วโมงละ

130 บาท วันละ 8 ชั่วโมง คุณเอา แต่ทั้งนี้ผมจ่ายเงินค่าจ้างให้เด็กเพียงร้อยละ 60 เท่านั้น ส่วนที่เหลือผมขอเด็กออกไว้ แพนผมทำบันทึก เพื่อเอาเงินตรงนี้เป็นทุนไปเรียนต่อหรือถ้าจำเป็นต้องใช้ ให้ผู้ปกครองมาทำเรื่องเบิกไปใช้บางส่วน ถ้าคนไหนออกจากอุไปทำงานข้างนอก ผมคืนให้ทั้งหมด เป็นทุนรอนตั้งต้น”

ที่ผ่านมามีเด็กเข้ามาทำงานกับผู้ใหญ่หมดราว 50 คน แต่ ณ เวลานี้มีอยู่ราว 20 คน อายุตั้งแต่ 15 ปี

“ที่ผ่านมามีน้อยคนที่เข้ามาอยู่กับเราแล้วไม่รอด กลับไปเป็นอย่างเก่า บางคนออกไปอยากกลับมา ผมไม่ยอม ต้องปล่อยให้เขาร่วงตืดดิน เพื่อจะได้สำนึกและกลับตัวจริงจัง ไม่มีโอกาสครั้งที่สาม”

ได้ฟังอย่างนี้ รู้สึกนับถือใจผู้ใหญ่หมด คิดกลับกัน ถ้าเป็นตัวเองจะกล้าไหม กล้าให้โอกาสคนที่ใครต่อใครตราว่าเป็นคนไม่ดี นั้นเป็นคำถามที่ค้างคาใจอยู่ในใจ รอเวลาอนาคตที่น่าพาเรื่องราวมาให้ต้องตัดสินใจ วันนั้นเราจะนึกถึงแรงบันดาลใจดี ที่ผู้ใหญ่หมดทำไว้...

สภาวะวัฒนธรรม ตำบลชุมพล

สนั่น อาลีอุสมาน

แม้จะมีสองวัฒนธรรม แต่ชาวชุมพลต่างอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ทั้งยังสามารถร่วมกันรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยมีสภาวะวัฒนธรรมตำบลชุมพลเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนงานต่างๆ และมือถือการบริหารส่วนตำบลชุมพลคอยสนับสนุนงบประมาณ

สนั่น อาลีอุสมาน เป็นหนึ่งในคณะกรรมการสภาวะวัฒนธรรมตำบลชุมพล เขาว่าสภาพแห่งนี้เกิดขึ้นเมื่อ 22 มกราคม 2556 มี **ชัยณรงค์ มินศรี** นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประธาน และมีคณะกรรมการร่วมอีก 14 คน มีหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีในพื้นที่ให้ยังคงอยู่

ลุงสนั่น ซึ่งเป็นชาวมุสลิมพูดถึงงานเมาลิดซึ่งเป็นการรำลึกถึงวันประสูติของท่านนบีมุฮัมมัด การจัดงานของที่นี่จะไม่ตรงกับช่วงวันเมาลิดกลาง หรือวันที่ 12 เดือนร็อบีอุลเอาวัลตามที่คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยประกาศ โดยนิยมจัดในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม เพราะเป็นเวลาที่เด็ก

ปิดภาคเรียน

ภายในงานมีกิจกรรมหลากหลาย อาทิ การอ่านบทสรรเสริญท่านศาสดา การทำสุนัตหรือพิธีขลิบอวัยวะเพศชายให้แก่เด็กชายที่อายุตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไป และยังมีพิธีตีมมัตอัลกุรอาน ซึ่งเป็นการเฉลิมฉลองให้แก่ผู้ที่สามารถอ่านพระคัมภีร์อัลกุรอานจบเล่ม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเยาวชนอายุประมาณ 14-15 ปี โดยผู้ทดสอบจะเลือกเนื้อหาบางตอนของพระคัมภีร์ให้ได้ลองอ่าน

“เราใช้มัสยิดในพื้นที่ทั้ง 5 แห่ง เรียนกันเป็นเจ้าของภาพ เพื่อให้ชาวมุสลิมในพื้นที่เกิดความสามัคคี”

เราเริ่มสงสัยว่าเด็กที่นี้เรียนภาษาจากที่ไหน สอบถามจนรู้ว่าที่นี้มีโรงเรียนชายคามีฮิด เป็นที่สอนหลักธรรม รวมถึงภาษาอาหรับ โดยเด็กจะมาเรียนควบคู่ไปกับสายสามัญ เป็นเด็กตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 และทุกวันศุกร์ถึงวันอาทิตย์สุดท้ายของเดือนเมษายนของทุกปี

ชัยณรงค์ มินศรี

จะมีการจัดสอบวัดผลวิชาอิสลามศึกษา โดยใช้หลักสูตรของสมาคมคุรุสัมพันธ์อิสลามแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งถือเป็นหลักสูตรมาตรฐานที่ใช้กันมานานกว่าครึ่งศตวรรษ

ยังมีโครงการลานธรรมลานวิถีไทย ของกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม ด้วยมัสยิดฮากีมุดดิน เเฉลิมพระเกียรติ ที่ตั้งอยู่บ้านชุมพล หมู่ที่ 5 เป็นมัสยิดกลางประจำจังหวัดนครนายก ได้เข้าร่วมเป็น 1 ใน 9 ศาสนสถาน ที่ทางจังหวัดใช้เป็นศูนย์กลางกิจกรรม

“โครงการนี้ไม่ได้สอนแค่หลักธรรม ด้วยเราปรับภูมิทัศน์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ปลูกผัก เพาะเห็ด เลี้ยงปลาตก โดยมัสยิดทำงานร่วมกับโรงเรียนบ้านชุมพลเพื่อปลูกฝังแนวความคิดการพึ่งพาตนเองในหมู่เยาวชน” ลุงสนั่นว่า

ขณะที่ จิตรา มะทะหมัดยฺฮาบ รองนายก อบต.ชุมพล และเลขานุการสภาวัฒนธรรมตำบลชุมพล เสริมว่า สภาแห่งนี้ยังได้รื้อฟื้น

การแสดงดิเกฮูลู ซึ่งเป็นการละเล่นของคนในสามจังหวัดชายแดนภาคได้ขึ้นมา ดำเนินการภายใต้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลชุมพล โดยทำเรื่องไปที่กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ได้รับงบประมาณมา 100,000 บาท จากนั้นรวมกลุ่มเด็กและเยาวชนอายุตั้งแต่ 3-23 ปีจำนวน 30 กว่าคน และยังมีคนพิการทางสติปัญญากับผู้สูงอายุร่วมวงด้วย

“เราจ้างผู้รู้จากจังหวัดฉะเชิงเทรามาช่วยฝึกสอน ซึ่งจุดเด่นของคณะดิเกฮูลูที่นี้คือการร้องและเล่นดนตรีสด แต่งเพลงเอง โดยสอดแทรกสาระคำสอนของศาสนาอิสลาม พระคุณต่อบิดามารดา เพื่อให้เด็กเกิดการซึมซับคุณธรรมจริยธรรมไปในตัว แล้วยังมีเพลงที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายกด้วย” จิตราวา

คณะดิเกฮูลูมักได้รับเชิญให้เล่นตามงานเทศกาลต่าง ๆ อาทิ งานบุญมัสยิดในตำบลทั้ง 5 แห่ง รวมถึงงานระดับจังหวัด

จิตรา มะหะหมัดยูซบ

จิระ บุตรจันทร์

“เราเคยได้รับโอกาสแสดงหน้าพระพักตร์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อคราวที่เสด็จฯ มาที่โรงเรียนบ้านคลอง 14 หลังแสดงเสร็จ พระองค์ตรัสกับนายกฯ ชัยณรงค์ว่าขอให้อนุรักษ์ไว้” รองนายกฯ จิตรากล่าวอย่างภาคภูมิใจ

นอกจากวัฒนธรรมมุสลิมที่โดดเด่นแล้ว ประเพณีของชาวไทยพุทธก็ขึ้นชื่อไม่แพ้กัน โดยเฉพาะงานประเพณีแข่งขันเรือยาวชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งจัดมาตั้งแต่ปี 2550 บริเวณปากคลอง 22 หน้าวัดราษฎร์ศรัทธาธรรม หมู่ที่ 2

จิระ บุตรจันทร์ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล ในฐานะคนหมู่ที่ 2 เล่าว่าการแข่งเรือหน้าวัดนี้มีมานานแล้ว ส่วนใหญ่แข่งในช่วงเดือนกฐิน เริ่มแรกเป็นการแข่งขันภายในชุมชนและชุมชนใกล้เคียง เช่น ตำบลบางปลาต และตำบลพระอาจารย์ แต่หลังจากอาจารย์จากโรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธาธรรมทำเรื่องขอถ้วยพระราชทานได้สำเร็จ เรือหลายลำเลยหันมาแข่งที่นี้มากขึ้น โดยเฉลี่ยปีหนึ่งไม่ต่ำกว่า 20 ลำ

การแข่งขันนั้นมีหลายประเภท แต่ประเภทที่ชิงถ้วยพระราชทาน เป็นการแข่งเรือยาวจำนวน 12 ฝีพาย โดยมีการแข่งขันเป็นคู่ ต้องชนะ 2 ใน 3 รอบ ส่วนประเภทอื่นๆ เป็นการแข่งคันเวลา เน้นความสนุกสนาน เช่น การแข่ง 4-5 ฝีพาย เป็นทีมแม่บ้านตำบลชุมพลแข่งกับแม่บ้านตำบลพระอาจารย์

“เห็นอย่างนี้ชาวไทยมุสลิมก็เข้าร่วมสนุกด้วยทุกครั้ง” จิระว่า

นอกจากนี้ทางสภาวัฒนธรรมยังได้พื้นการทอยเสบ้า ซึ่งเป็นการละเล่นพื้นบ้านของชาวไทยมอญ โดยจัดแข่งในวันสงกรานต์ ตั้งแต่วันที่ 13-14 เมษายนของทุกปี เล่นกันภายในเขตวัด คล้ายกับกีฬาเปตอง แต่จะเล่นในสนามดิน มีลูกทอยทำจากไม้เนื้อแข็งทรงจานแบน 6 ลูก กับลูกแก่นเป็นไม้เนื้อค้ำยัก่อนหิน จำนวน 10 ลูก เล่นได้ทั้งเดี่ยวและคู่ แต่ส่วนใหญ่มักเล่นเป็นคู่ ภายในสนามทรายขนาดกว้าง 2 เมตร ยาว 30 เมตร

วิธีการเล่นเริ่มจากตั้งลูกแก่นทั้งสองฝั่ง หัวท้ายสนาม วางเรียงเป็นแนวยาว 3 ลูก แล้ววางขนาบข้างลูกกลางทั้งซ้ายและขวาเป็นรูปเครื่องหมายบวก จากนั้นผู้เล่นจะสลับกันโยนลูกทอย เพื่อให้ลูกแก่นล้มทั้งหมด โดยต้องชนะ 2 ใน 3 เกม และในกรณีที่มีมือสุลี เสมอกันหลายครั้ง จะมาดวลกัน โดยตั้งลูกแก่นเพียงลูกเดียว

ยังมีการละเล่นพื้นบ้านอีกหลายชนิดที่องค์การบริหารส่วนตำบลชุมพลแทรกเข้าไปในรายการวันแข่งกีฬาต้านยาเสพติด ซึ่งมีทอยเสบ้า วิ่งวู้วหรือวิ่งชิงธง โดยกีฬาต้านยาเสพติดนี้จัดขึ้นทุกวันที่ 1 พฤษภาคม ณ โรงเรียนบ้านชุมพล โดยทุกหมู่บ้านต่างส่งตัวแทนเข้าร่วมสนุกกัน

น่าเสียดายที่เราไม่เห็นของจริง แต่จากที่ได้ฟัง เรารู้ว่านอกจากเป็นการอนุรักษ์ ยังเชื่อมสัมพันธ์สังคมสองวัฒนธรรมให้เป็นอย่างดีอีกด้วย...

ท่องเที่ยวชุมพล

Travelling in Chumphon

อาจไม่ได้มีที่กิน ที่เที่ยว หรือที่นอนระดับ
5 ดาว แต่ที่นี่ก็ถือว่ามีความครบถ้วน สามารถเดิน
เล่นเลาะไปยังที่ต่างๆ ได้สบาย ถนนหนทางดี
ไปได้ทั่ว เราลองมาแล้ว และอยากแนะนำ...

โฮมสเตย์แม่จ้านงค์

เราพักบ้านหลังนี้ เป็นบ้านสี่มุมสองชั้น ตั้งอยู่ในพื้นที่ของบ้านท่าบ่อ หมู่ที่ 1 สองข้าง เป็นบ้านของคนไทยพุทธ แต่ครอบครัวของ **จ่านงค์ วันหวัง** เป็นไทยมุสลิม

เดิมทีเป็นแค่บ้านไม้ยกพื้นสูงธรรมดาๆ แต่หลังจากที่แม่จ่านงค์มีโอกาสแวะเวียนไป พักโฮมสเตย์ที่จังหวัดชัยภูมิ เมื่อปี 2557 จึงเกิดแรงบันดาลใจอยากจะปรับบ้านของตัวเอง ให้เป็นโฮมสเตย์บ้าง

“ตอนนั้นกลับมาบอกลูกว่าอยากทำ ลูกบอกว่าบ้านนอกแบบนี้ใครจะมาพักล่ะ” จ่านงค์เล่าพร้อมเสียงหัวเราะ

ต่อมาลูกๆ มีความคิดอยากจะทำปรับปรุงบ้านให้ดีขึ้น จึงรื้อโครงเดิมออกหมดเหลือแต่เสา แล้วสร้างใหม่ กลายเป็นบ้าน 2 ชั้นที่ดูโปร่งสบาย จากนั้นก็สานฝันให้ผู้เป็นแม่ ด้วยการเปิดแฟนเพจ ‘บ้านแม่จ่านงค์ นครนายก ’

พอดีช่วงนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล เรียกประชุมเพื่อหาผู้สนใจอยากทำบ้านพัก

ให้เป็นโฮมสเตย์สำหรับเข้าร่วมโครงการตำบล สุขภาวะ จ่านงค์รีบยกมือเป็นคนแรก จนที่นี่ มีโอกาสได้รับแขกของตำบลต่อเนื่องหลายครั้ง

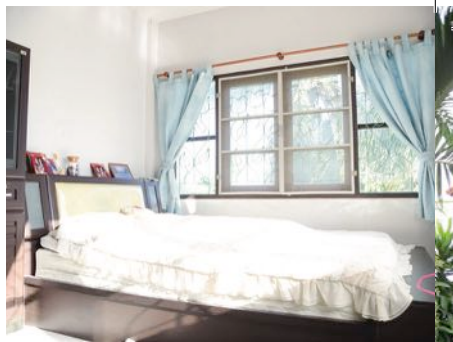
ที่นี่มีห้องนอน 3 ห้อง คือบริเวณชั้น 2 กับ บ้านน็อกดาวนซึ่งอยู่บริเวณหน้าบ้านอีกหลัง แต่หากมาพักหลายคน ก็สามารถกางมุ้งนอน บริเวณโถงชั้น 2 ได้ มีเครื่องนอนพร้อม

“ที่นี่ไม่ได้รับแค่แขกของ อบต. บางคน เป็นญาติจากภาคใต้ เป็นเพื่อน เห็นแฟนเพจ ก็ติดต่อเข้ามา” แม่จ่านงค์ว่า

ส่วนเรื่องอาหารนี่เป็นที่รู้กันทั่วว่า ฝีมือ แม่จ่านงค์นั้นไม่เป็นสอง โดยเฉพาะแกงส้มได้ ซึ่งผู้ลิ้มลองต่างยกนิ้วรับประกันความอร่อย แก่ลิ้มกับผักสดๆ ที่ปลูกอยู่หลังบ้าน นอกจากนี้ ยังมีน้ำสมุนไพรแช่เย็น ไม่ว่าจะเป็นเก็กฮวย อัญชัน มะตูม กระเจี๊ยบ ให้ดื่ม

มาที่นี้รับรองว่า สุขกาย สบายใจ กินอิ่ม นอนอุ่นแน่นอน เราลองมาแล้ว...

โฮมสเตย์ลุงวันสุกรี-ป้าवासมา

นี่น่าจะเป็นบ้านที่ให้บรรยากาศแตกต่างออกไปเหมือนไม่ได้อยู่ในตำบลชุมพล ด้วยมีไม้ใหญ่หลากหลายให้ร่มเงา และสนามหญ้าหน้าบ้านที่เขียวชอุ่ม บริเวณบ้านหลังนี้จึงดูเย็นตา รู้สึกเย็นกายสบายใจไปพร้อมกัน

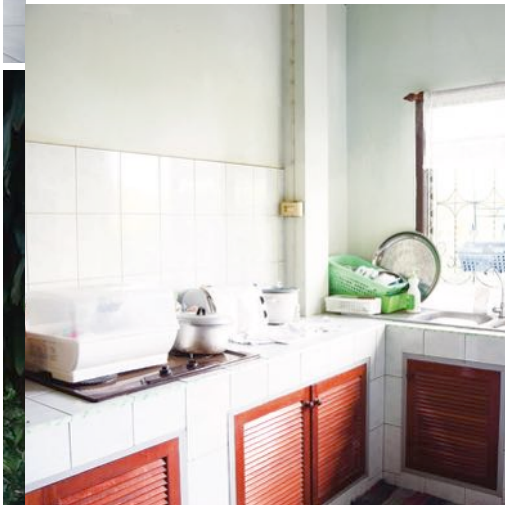
บ้านหลังนี้ตั้งอยู่ที่บ้านใต้แอนคลอง 14 หมู่ที่ 8 เป็นบ้านของวันสุทธิ และวาสนา โฉมฉิน คู่สามีภรรยาที่แลดูใจดี พวกเขาอยู่กับหลานตัวน้อยน่ารักหนึ่งคน

“บ้านนี้ผมสร้างมาตั้งแต่ปี 2549 ตอนแรกลูก 5 คนอยู่กันครบ แต่ช่วงหลังเขาแต่งงาน มีครอบครัว ย้ายไปอยู่กรุงเทพฯ อยู่บุรีรัมย์บ้าง เหลือลูกสาวคนหนึ่งกับหลานสาวที่อยู่ที่บ้าน” ลุงวันสุทธิเล่า

แม้อยู่กันไม่มาก แต่เชื่อได้เลยว่าใครที่แวะเวียนมาที่นี่ต้องมีความสุข เพราะนอกจากความน่ารักสดใสของหลานสาววัยกระเตาะแล้ว การดูแลต้อนรับของที่นี่ก็ดีเยี่ยม ไม่ว่าจะเป็นอาหาร ของว่าง ที่นี้มีพร้อม ห้องนอนห้องน้ำไม่ต้องห่วง เพราะจัดไว้ 3 ห้องนอน 3 ห้องน้ำ เลือกใช้ตามอัธยาศัย

“เราดูแลเหมือนญาติพี่น้อง เป็นกันเอง บางทีขึ้นไปถามว่าต้องการอะไรหรือไม่ แต่ว่าจัดเตรียมไว้ให้เขาเรียบร้อยแล้วแล้ว หรืออย่างเรื่องอาหาร เรากินอะไรเขาก็กินอย่างนั้น โดยส่วนใหญ่จะเป็นข้าวต้มเครื่อง ข้าวผัด แต่ถ้าอยากกินอะไรพิเศษก็บอกได้ ส่วนผักไม่ต้องซื้อเพราะไปเก็บจากหน้าบ้านได้เลย” ป้าวาสนาพูดขึ้นบ้าง

จากเหตุผลทั้งหมดนี้เอง จึงไม่น่าแปลกใจเลย ที่ใครต่างชมเป็นเสียงเดียวกัน ด้วยน้ำใจและไมตรีของเจ้าบ้านนั้นช่างเหลือล้นจริงๆ...

วัดราษฎร์ศรัทธาธรรม

ตั้งอยู่ที่บ้านวัดราษฎร์ศรัทธาธรรม หมู่ที่ 2 ต.ดิตริมคลอง เป็นวัดแห่งเดียวในตำบลชุมพล ด้วยหมู่ที่ 2 เป็นชุมชนคนไทยมอญ และฝั่งตรงข้ามเป็นพื้นที่ติดต่อกับตำบลพระอาจารย์ ซึ่งคนที่ฝั่งโน้นก็ใช้วัดแห่งนี้เป็นศูนย์กลางในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

วัดแห่งนี้มีประเพณีขึ้นชื่อ คือการแข่งขันเรือยาว ซึ่งถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และยังมีการประเพณีอื่น ๆ เช่น ลอยกระทง วันสงกรานต์

ความโดดเด่นของวัดนี้ยามมีงาน จะได้เห็นพี่น้องชาวมุสลิมในพื้นที่แวะเข้ามาเที่ยวชมด้วยตำบลชุมพลนั้นเป็นที่อยู่อาศัยของสองกลุ่มชน คือไทยมุสลิม และไทยมอญ หรือไทยพุทธก็ได้

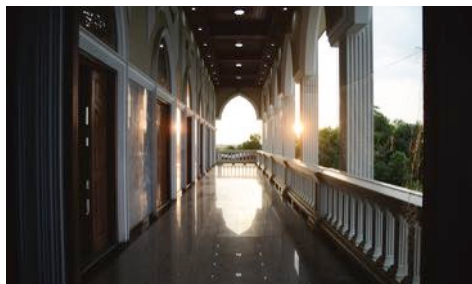

มัธยมกลางจังหวัดนครนายก

สำหรับมัธยมกลางจังหวัดนครนายก (อาภิมุขดิน) เฉลิมพระเกียรติ ตั้งอยู่ที่บ้านชุมพล ตรงข้ามองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล โดยใช้รั้วเดียวกับโรงเรียนบ้านชุมพล ย้อนกลับไปเกือบ 7 ทศวรรษ เป็นเพียงอาคารไม้ ต่อมาผู้ดูแลและเปลี่ยนเป็นอาคารคอนกรีต ซึ่ง ณ ปัจจุบันเป็นอาคารที่อยู่ด้านหลังซิดคดลอง ขณะที่ด้านหน้าเป็นอาคารหลังใหม่ขนาด 2 ชั้น ที่ยังอยู่ระหว่างการก่อสร้าง แต่ทั้งนี้โครงสร้างสำคัญได้เสร็จสิ้นแล้ว

เหลือแต่เพียงรายละเอียดปลีกย่อยภายในที่ยังต้องค่อยๆ ระดมเงินต่อเติมให้แล้วเสร็จ อาคารหลังใหม่นี้เริ่มเปิดใช้ทำการแล้ว ภายในดูสวยงามด้วยพื้นหินอ่อน แต่บริเวณเสาบางส่วนยังเป็นปูนเปลือยมิได้เก็บงานบนชั้นสองเป็นพื้นหินอ่อน หลังคาโปร่งโล่ง ตกแต่งไฟสวยงาม แต่ยังมีรายละเอียดประปรายที่ยังไม่เรียบร้อย ถ้าเสร็จสมบูรณ์คงจะสวยงามมากเลยทีเดียว...

อาหารการกิน

ช่วงนี้เป็นเดือนรอมฎอน ร้านค้าในตำบลชุมพลหยุดกันหมด คงเหลือแต่ร้านที่อยู่ในตลาด ซึ่งเป็นเขตของตำบลอื่น แต่พาร่ำหว่าอาหารแทบไม่ต่างกัน เช่นเดียวกับความอร่อย

เมนูประจำของคนที่นี่จะไม่พ้นซูปิวว์ที่มีลักษณะคล้ายต้มยำน้ำใส ใส่มะนาวไฟพริก แต่เขาไม่ได้ใส่ตะไคร้ ข่า ใบมะกรูด รสชาติเปรี้ยวนำ มีความเผ็ดเล็กน้อย เนื้อวัวตุ๋นเปื่อยได้ที่ ซดร้อนๆ กับข้าวเปล่า แก้มกับข้าวอีกสองอย่าง อร่อยลิ้มมืออื่นไปเลย

อีกเมนูหนึ่งที่จุพินขอแนะนำ คือผัดคะน้าไก่กรอบ ฟังแปลกหู ดูแปลกตา แต่รสชาติมันใช่ย่อย ผัดใส่พริกกระเทียมกินกับข้าวสวย จุพินแนะนำเคล็ดลับว่า กินกับพริกชี้หนูน้าปลาอร่อยดี เขาว่า แต่เราไม่มีมรสชาติจัดจ้านขนาดนั้น จึงขอบอกผ่าน

แล้วยังมีกะเพราทะเลที่ไม่น้อยหน้ากัน ผัดใส่ผักหลากหลาย คู่กับไข่เจียวที่จุพินสั่งมาด้วย รวมๆ แล้วอร่อยล้ำ เห็นเป็นร้านข้างทางประมาณไม่ได้...